

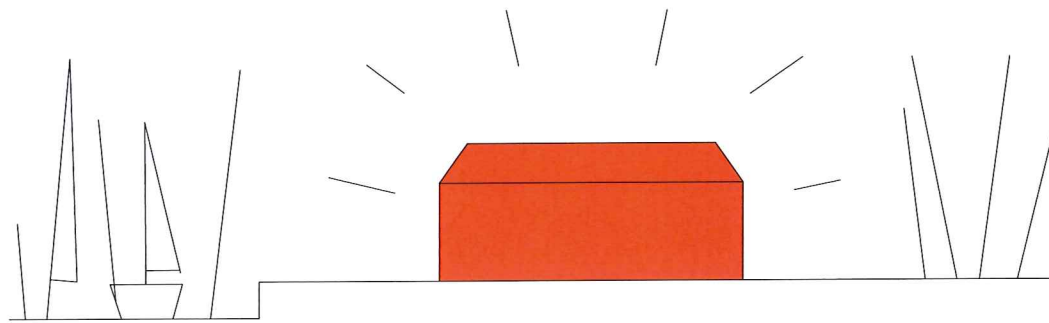
C
code

00	15
1516	

inhoud

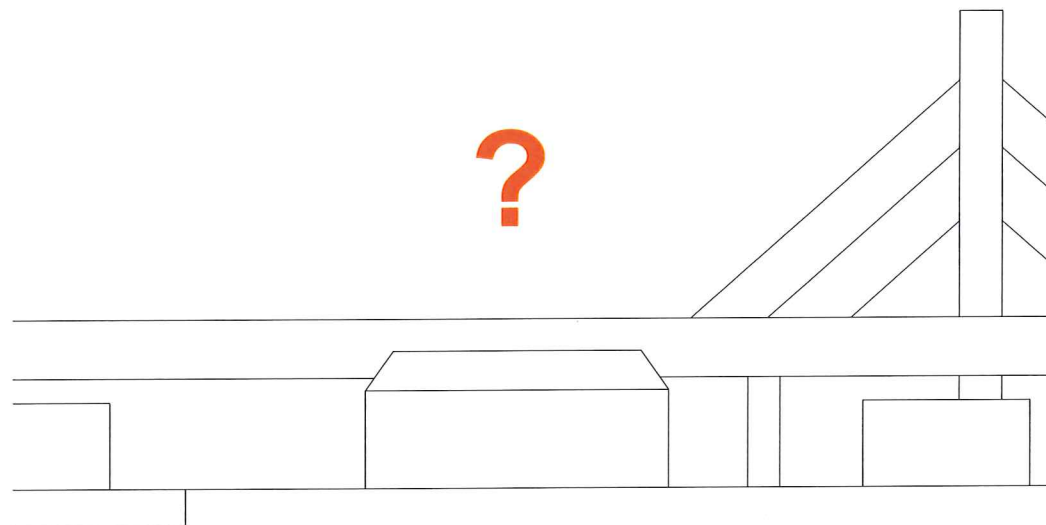
historische benadering
stedenbouwkundige lezing - macro
stedenbouwkundige lezing - meso
lezing van de site
architecturale lezing - concept
tekeningen - plannen
tekeningen - snedes
tekeningen - gevelzichten
sfeerbeelden
structuur & stabiliteit
technische uitrustingen
fasering
duurzaamheidsmeter
kostenbeheersing
verdere organisatie van het planproces
raming
raming van de studiekosten

historische benadering

1900

Monument in een havenlandschap

2010

Relativering door omgeving

Op het vlak van de restauratiefilosofie en de relatie met de benadering van hedendaagse ingrepen of nieuwbouwelementen nemen wij als basisoptie de houding aan het waardevol historisch materiaal voor zover mogelijk maximaal te behouden. Daarbij wordt dan, indien noodzakelijk, op een afleesbare, dienstbare hedendaagse wijze vorm gegeven aan de aanvullingen, zowel wat betreft het bouwvolume als de technische ingrepen die noodzakelijk zouden blijken.

Door deze werkwijze wordt gestreefd naar een zuiver, dialectisch spanningsveld tussen de historie (de wortels) en het heden. Dit spanningsveld mag niet doorkruist worden door historiserende herinterpretaties, omdat hierdoor de kracht van de specifieke "eigenheid" van het historisch gebouw aangetast wordt. Door deze dialectische houding zo zuiver mogelijk aan te houden, zowel in het grote als in het kleine, wordt een nieuwe werkelijkheid gecreëerd die een brug slaat, de afleesbare wortels terug opneemt en het gebouw in een nieuwe hedendaagse dynamiek zijn respectvolle rol laat vervullen.

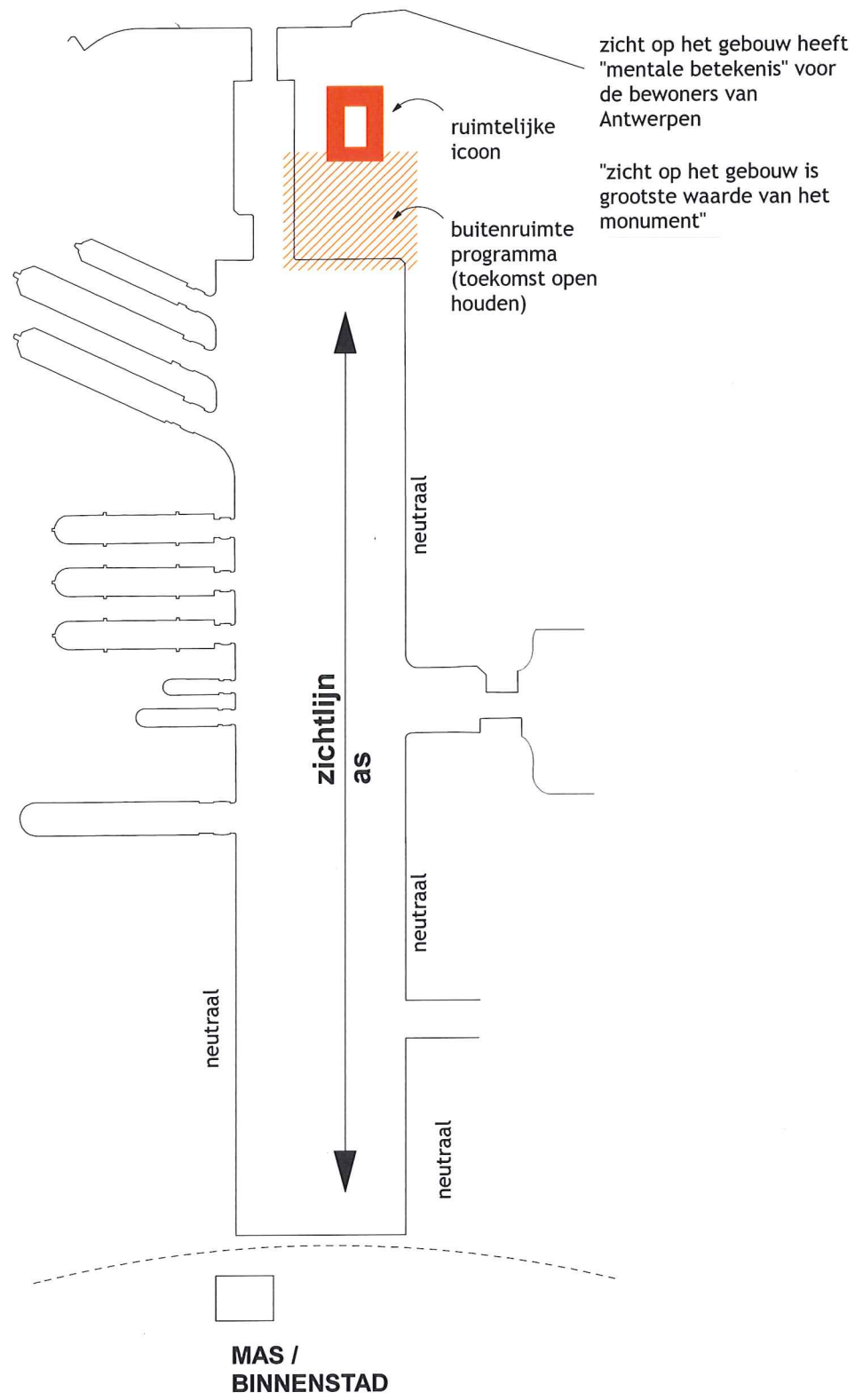
Voor ons vormt het Burra Charter de leidraad. Dat gaat uit van de intrinsieke erfgoedwaarde en houdt naast het architecturale of culturele aspect ook rekening met sociale elementen, ecologische uitdagingen en economische factoren.

De voormalige brandweerkazerne krijgt niet alleen een nieuwe zinvolle bestemming maar zal hierdoor ook een andere betekenis krijgen als gebouw binnen het havengebied. Door het plaatsen van het nieuwe volume op het bestaande gebouw wordt het geheugen bevraagd én uitgedaagd. Maar paradoxaal kan dit gebaar enkel tot stand komen vanuit het geheugen. Het bestaande gebouw zal dan ook maximaal bewaard en geconsolideerd worden. Het krijgt door het nieuwe gebaar ook een tweede leven dat zich niet richt tot historiserende iconografieën uit het verleden maar een hedendaags antwoord geeft voor de toekomst.

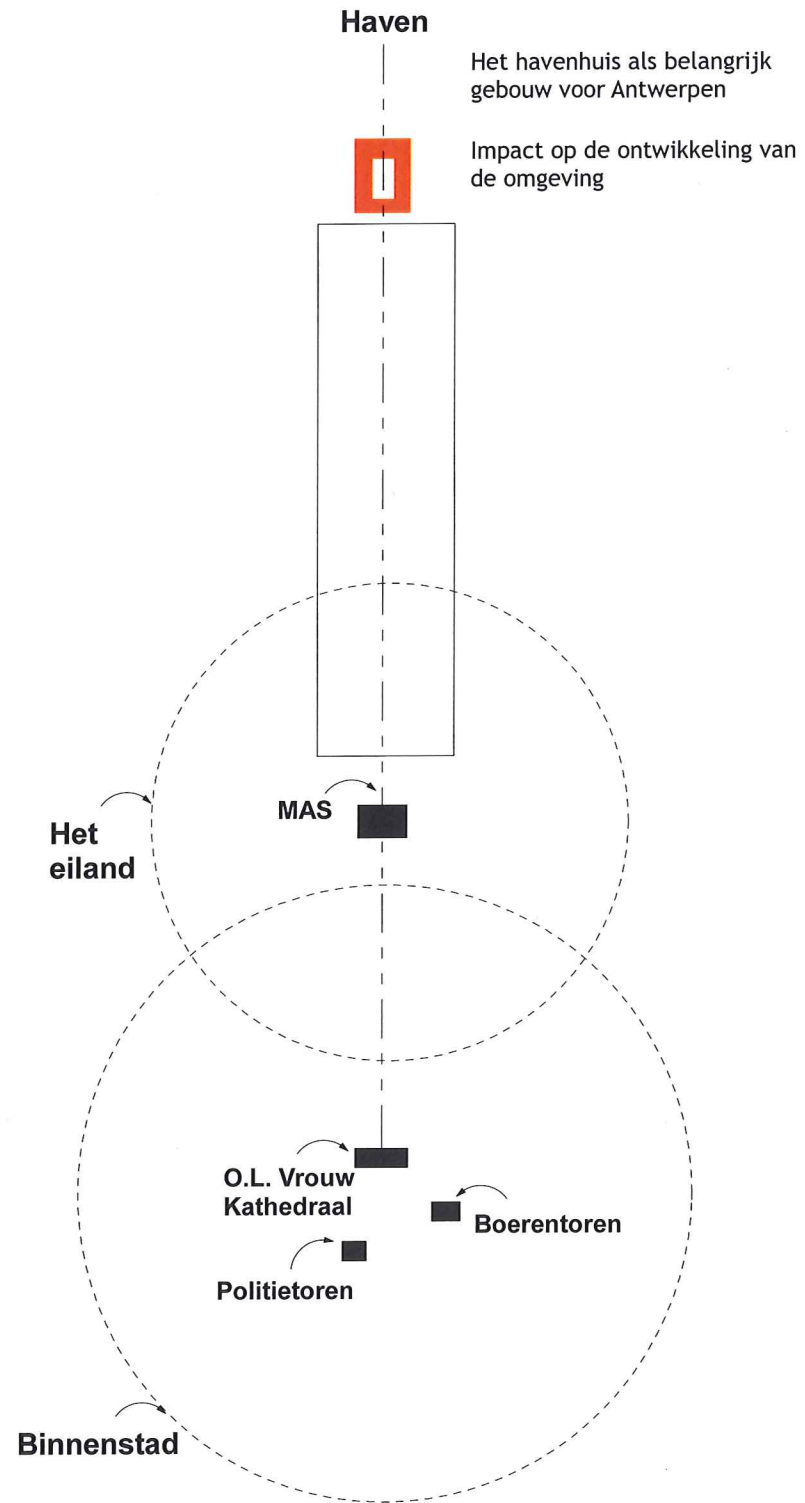
In ons ontwerpvoorstel willen we dan ook met veel respect omgaan met het bestaande gegeven en deze elementen op een zinvolle en leesbare wijze integreren in een nieuw concept. De vier buitengevels blijven ongeschonden, de poorten worden hersteld, de toegangen terug leesbaar gemaakt. Het interieur wordt gevaloriseerd en traphallen worden maximaal behouden en versterkt. De constructieve impact van het nieuwe volume wordt minimaal gehouden t.o.v. het bestaande gebouw zodanig dat de bestaande kwalitatieve binnenruimten van de voormalige brandweerkazerne behouden en waar mogelijk versterkt kunnen worden.

We zijn dan ook overtuigd dat het voorgestelde architecturale gebaar een gepast antwoord geeft aan het bestaande monument. Het geheugen als metaforische drager voor de toekomstige dromen.

HET GEBOUW IN RELATIE MET DE BINNENSTAD

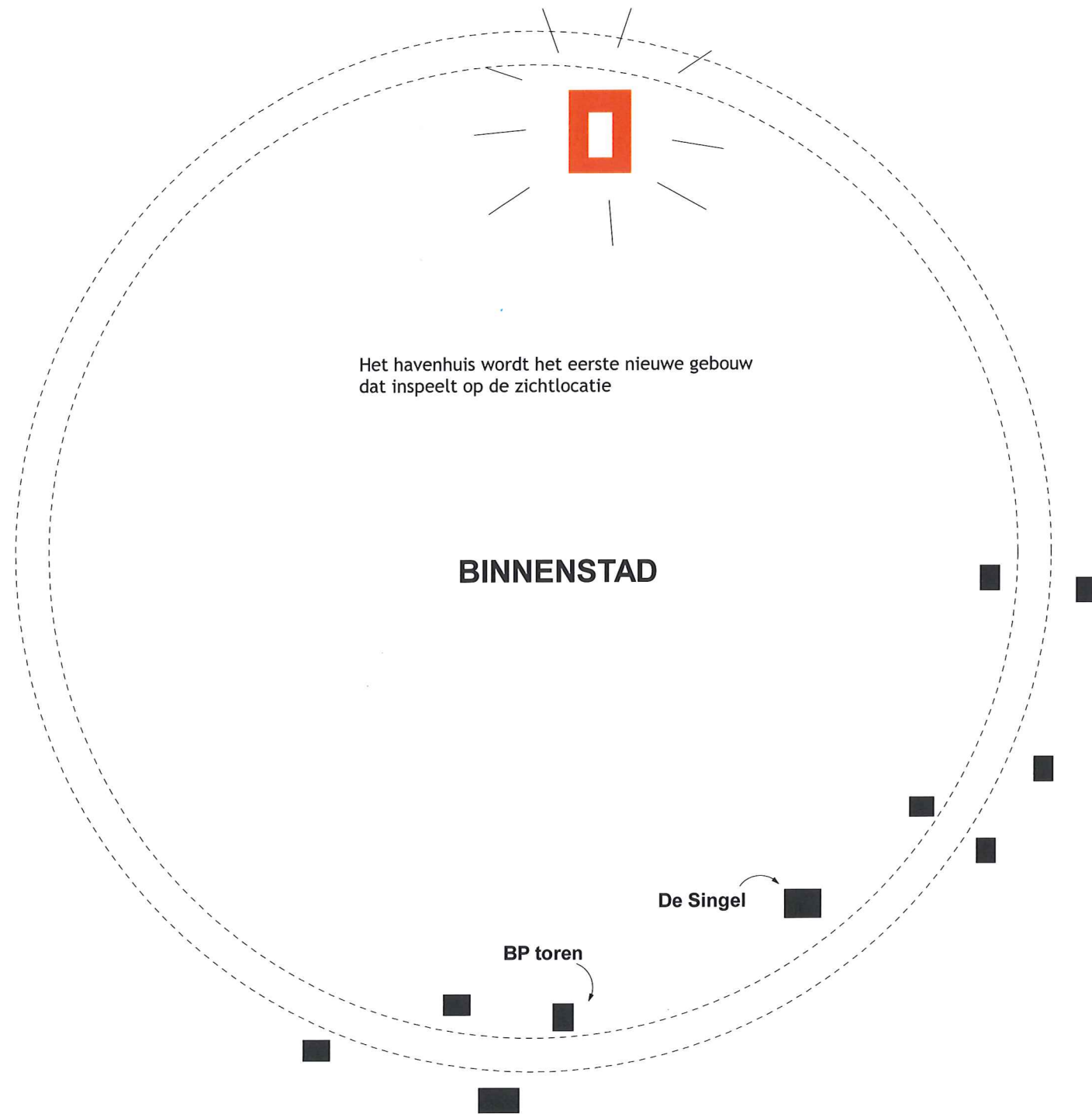

HET GEBOUW ALS LANDMARK

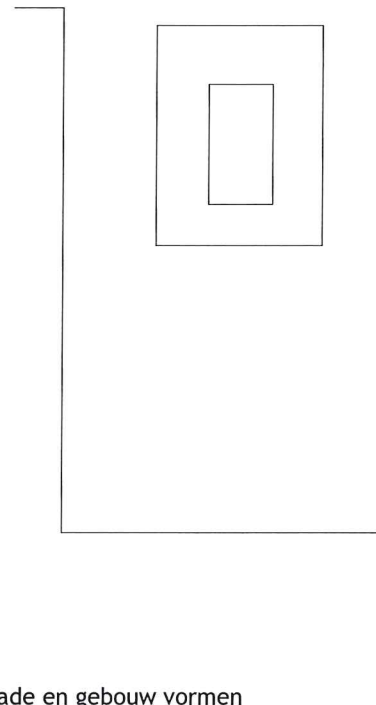

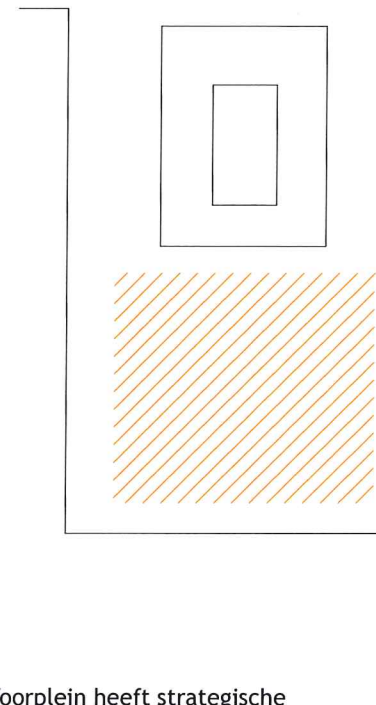
RINGCULTUUR

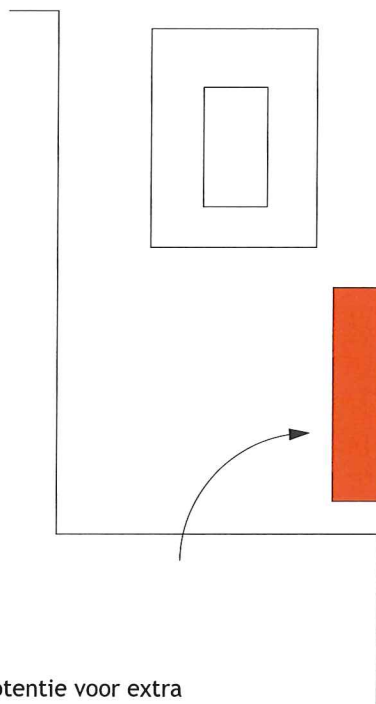
Langs de Ring staan veel belangrijke gebouwen voor Antwerpen.

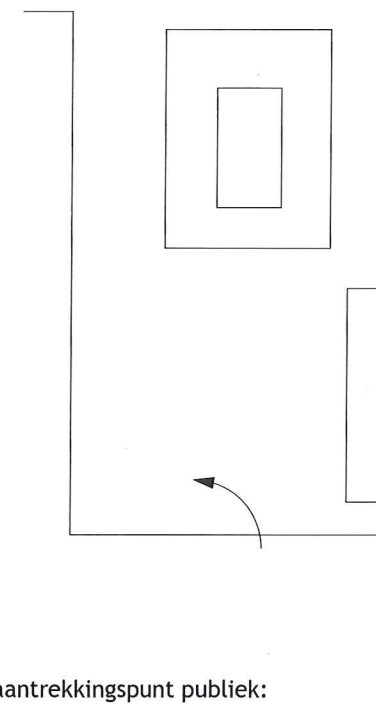
1. Kade en gebouw vormen een eenheid

2. Voorplein heeft strategische betekenis voor de toekomst havengebied

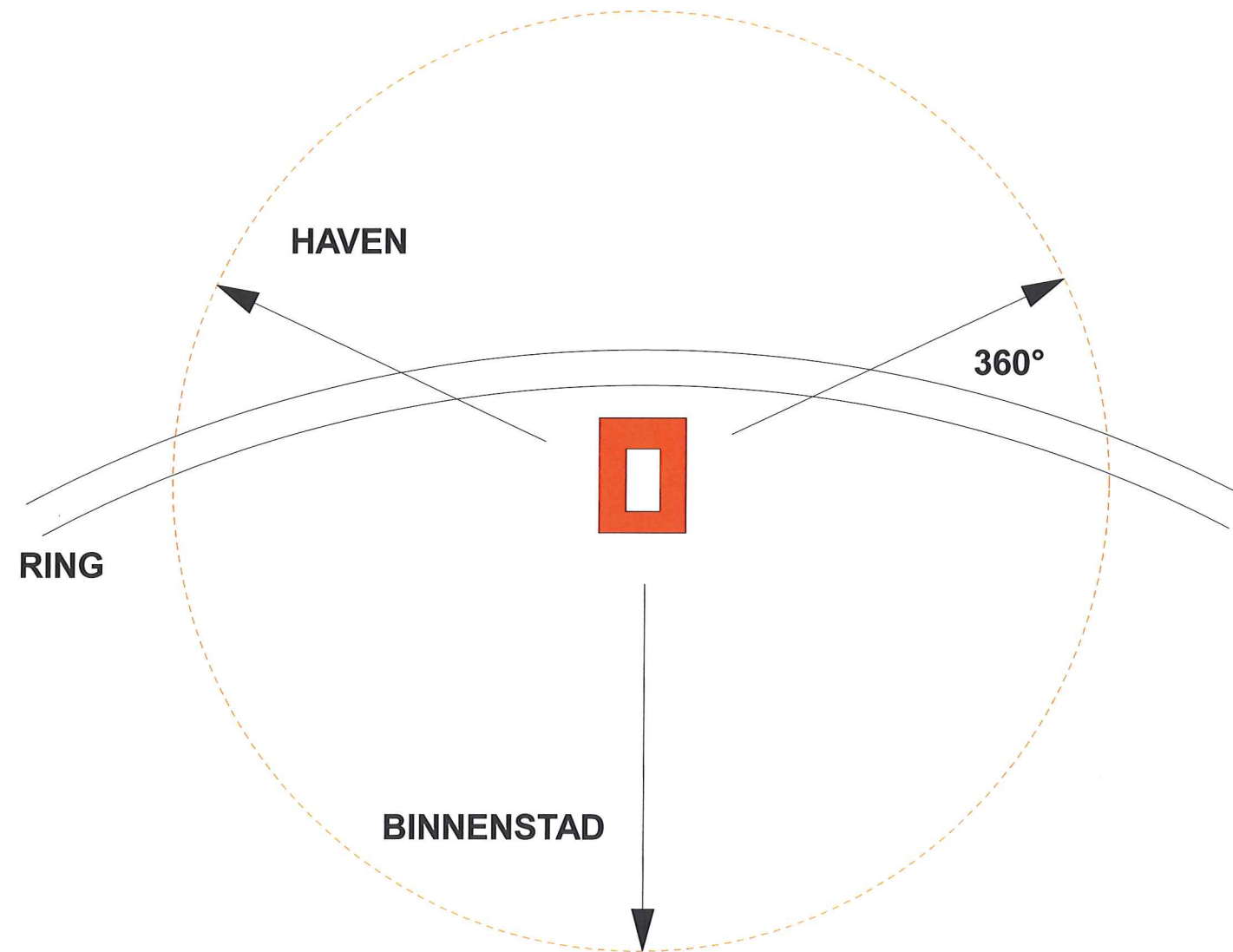

3. Potentie voor extra programma in de toekomst (uitbreiding nr. 3)

4. aantrekkingspunt publiek: bar / restaurant / ... (mogelijkheid open houden)

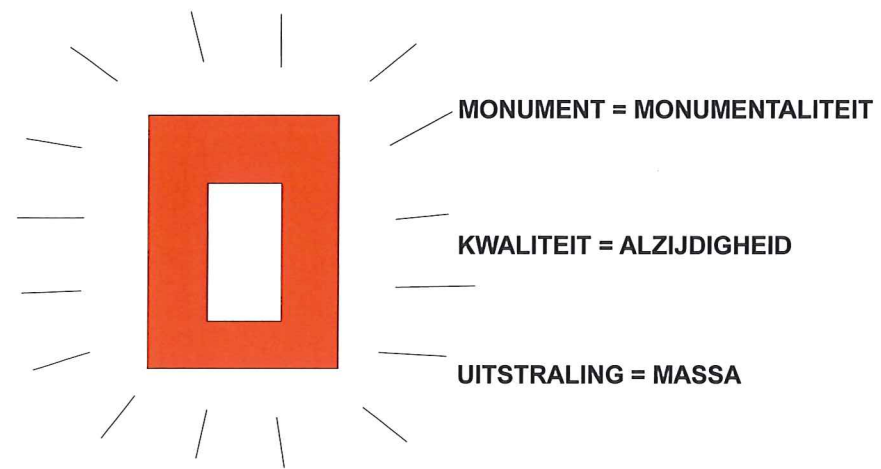
NIEUWBOUW + PANORAMA

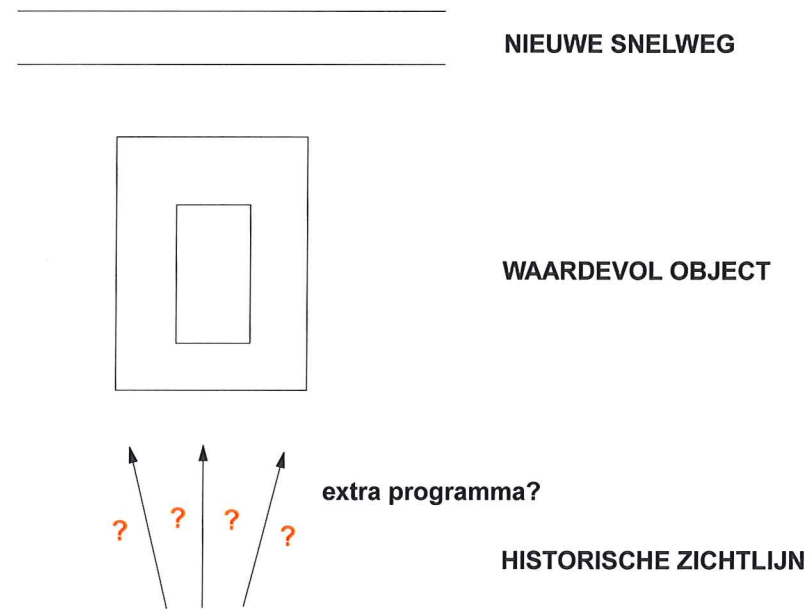
De ligging van het Havenhuis biedt een 360° panorama aan met uitzichten over de haven en de binnenstad.

STRATEGIE

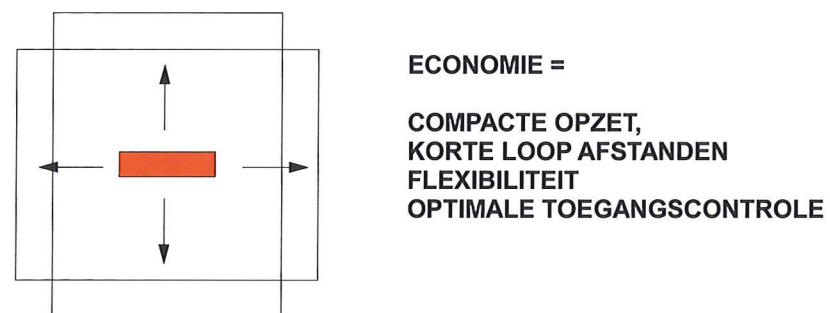
1. monument

2. context

3. headquarters

SPIEGELING

De expressie, de evocatie

Het "havenhuis" is één van de gebouwen die de stad Antwerpen en de haven een sterkere uitstraling moet geven. Het heeft een internationale rol te spelen. Het soortelijk gewicht van de opdracht is groot. Het heeft zijn wortels in de geschiedenis van de stad (het "hansa huis") en moet terzelfder tijd de toekomst aanwijzen.

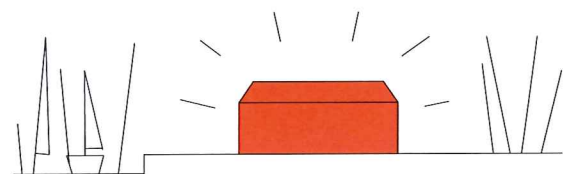
De belangrijkste vraag die zich dan stelt is: "hoe kunnen we op een gepaste wijze een uitbreiding realiseren aan het bestaande gebouw, dat aan de ene zijde van dit gebouw een architecturaal icoon maakt voor de haven (head-quarters) en aan de andere zijde een dialoog vormt met de stad zonder dat het historische geheel in de verdrukking komt."

Het ontwerpteam heeft gekozen voor een oplossing die letterlijk voortbouwt op het bestaande, die het bestaande spiegelt, die de voetprint en de inplanting bevestigt en beklemtoont, die oud en nieuw op een heftige wijze in dialoog zet. Het geklasseerd monument is de basis van een tweede leven. Het is een renaissancistisch antwoord op een renaissance schema.... Het is gedurfd en getuigt van veel geloof in eigen kracht en kunnen en in innovatief denken. Het prikkelt de Antwerpenaar in zijn collectief geheugen, de wereldburger. met één van de grootste havens van de wereld.

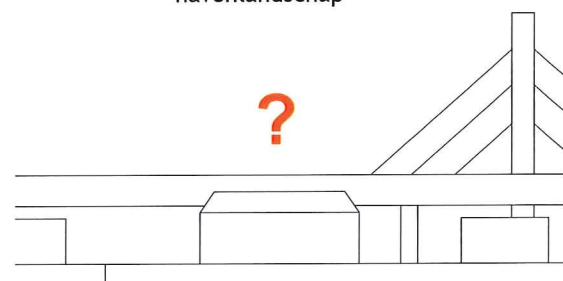
Het nieuwe deel groeit uit het bestaande. Het nieuwe is ondenkbaar zonder het bestaande.... Het groeit opwaarts en verheft het oude.... Het is vanuit één oogpunt eenvoudig, niet pronkerig en vanuit een ander oogpunt dan weer verwonderend, fascinerend...Vanuit het ene oogpunt ingetogen (verpakt als een geschenk) en vanuit het ander oogpunt "straalt" het als een diamant.

Door zijn bijna surrealistische benadering is het volmaakt Belgisch (R. Magritte), je kan het je in geen enkel ander Europees land inbeelden. "Ceci n'est pas une...". Zelf de "lange Wapper" maakt als het ware deel uit van het concept, het is de spiegel lijn van het gebouw....

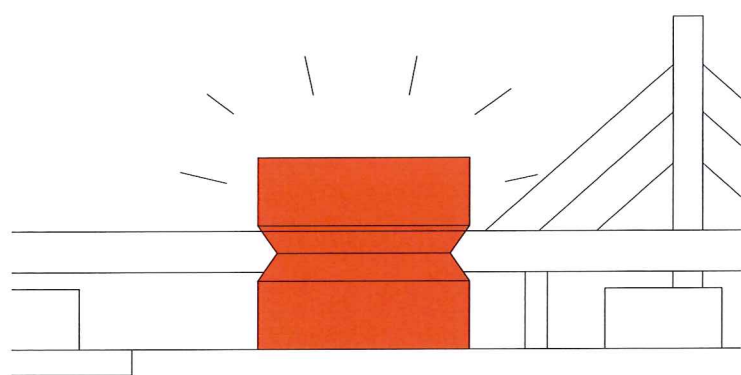
Je kan in dit gebouw vele verhalen projecteren. Projecties van allerlei metaforen die met de stad, de haven, de zee, ...enz. te maken hebben. Het is niet te expliciet in zijn metaforische waarde waardoor de toeschouwer zijn eigen verhaal kan schrijven.

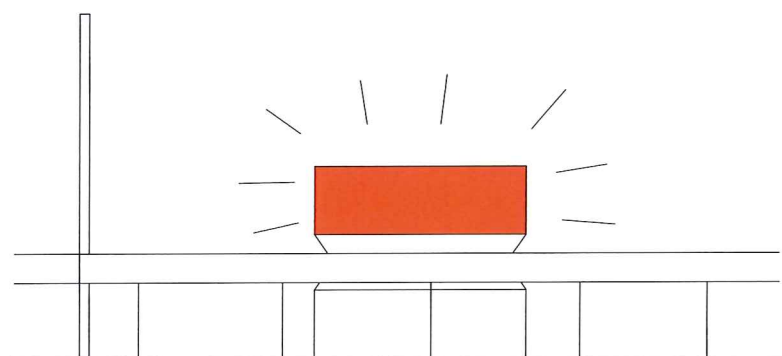
1900 Monument in een havenlandschap

2010 Relativering door omgeving

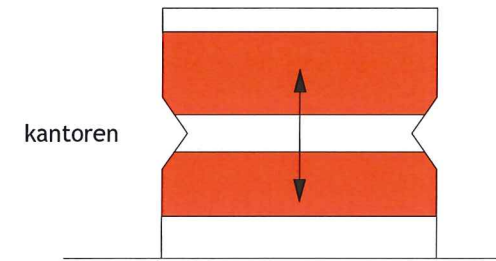
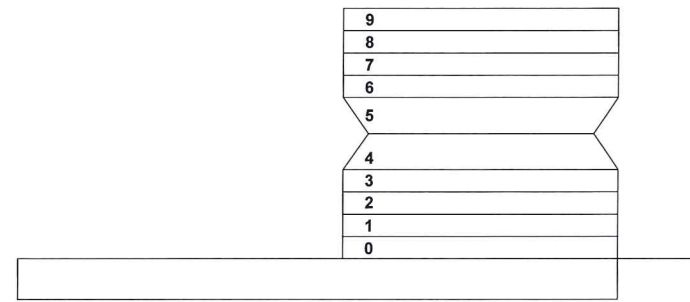
2010 Versterking Monument door verhoging monumentaliteit

Door de opbouw is het gebouw vanuit de haven zichtbaar

architecturale lezing - concept

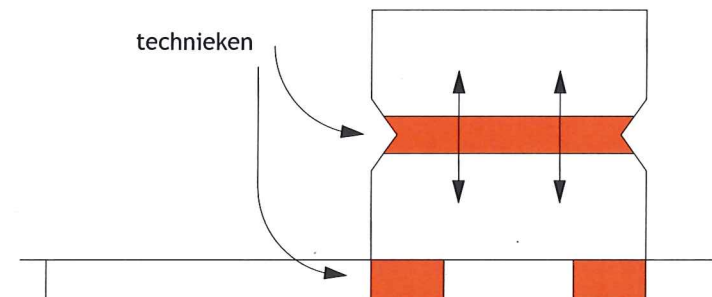
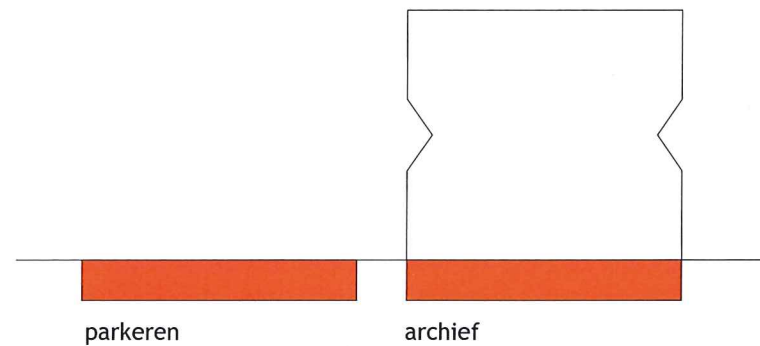
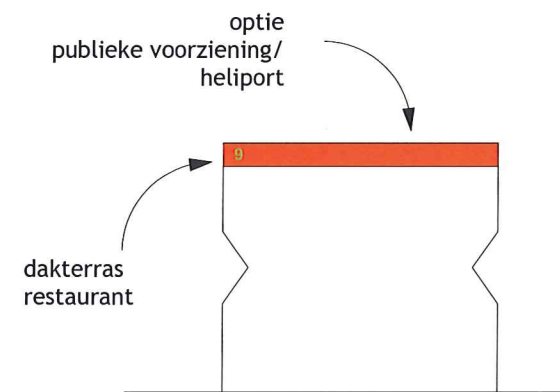
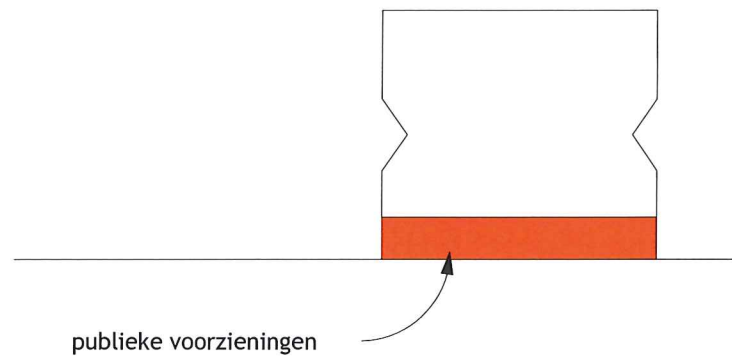
Het bestaande deel: het monument, bescherming door verdubbeling....

Zoals zichtbaar in de plannen en schema's wordt het gebouw **volledig gerestaureerd** en wordt de eigenheid, een gebouw met een binnenkoer, behouden. Zowel binnen als buitengevel kunnen in hun oorspronkelijke staat hersteld worden.

De **scénografie van het gebouw wordt bewaard**. De belangrijkste toegang, de oude brandweer poorten, worden de toegang van het nieuwe head-quarter. De pleinruimte daarvoor wordt bezoekers parking. De leesbaarheid is bijzonder helder. De mooie oude garage ruimte wordt de inkomhal- foyer het circuit voor bezoekers en werknemers is gescheiden en bijzonder eenvoudig: één centrale kern aan de noordzijde met rondliggend sanitair, e.d... Het gelijkvloerse verdiep is volledig ter beschikking van ondersteunende ruimten zoals expo- ruimte, auditorium, foyer... Maar ook dienende ruimten voor laden en lossen, bewaking....ed.

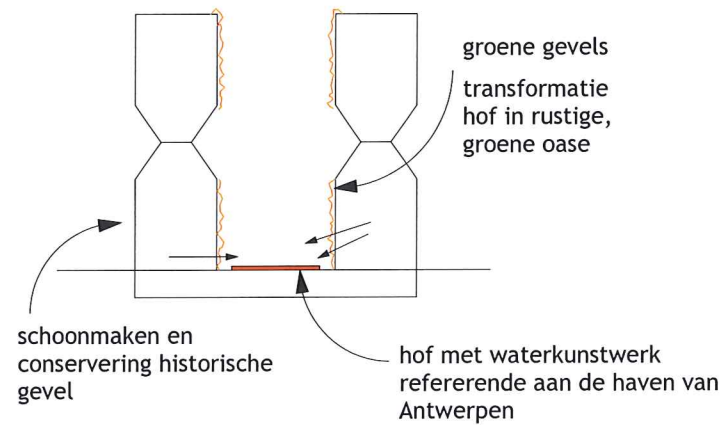
De technische ruimten bevinden zich a: in de kelder, b: in een tussen- dak-verdiep en c: op het dak niveau. Door te kiezen voor het "tussen dak-niveau" als technische ruimte voor de luchtgroepen sparen we bijzonder veel ruimte in dimensies van schachten en in kanalen, wat de kostprijs weer gunstig beïnvloedt. De bestaande dakverdieping wordt **bruikbaar** gemaakt door een verhoogde vloer aan te brengen opdat de ramen in de dakkapellen op de juiste hoogte staan en tussen de dakkapellen waar nodig dakvlakramen aan te brengen (binnenzijde).

Door het grondplan rigoreus op alle niveau's eenduidig te houden is de **flexibiliteit** van de interne organisatie bijzonder hoog, net als de logica van de circulatie. Het laat zelfs toe het volledige gebouw 'ad initio' volledig te realiseren en des gevallende delen te verhuren.... Het wordt als het ware een infrastructureel ontwerp.

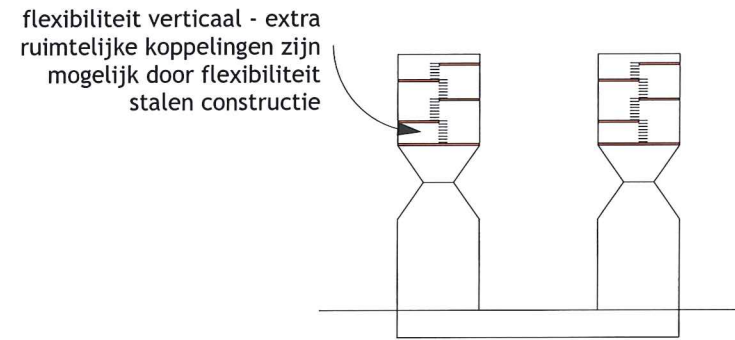
INGREPEN IN HET BESTAANDE GEBOUW

INRICHTING HOF

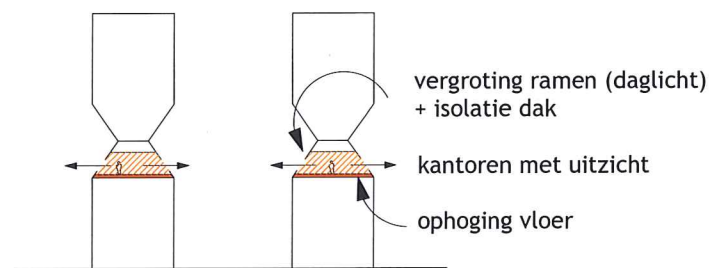

TOEVOEGING VANWEGE HET NIEUWE VOLUME

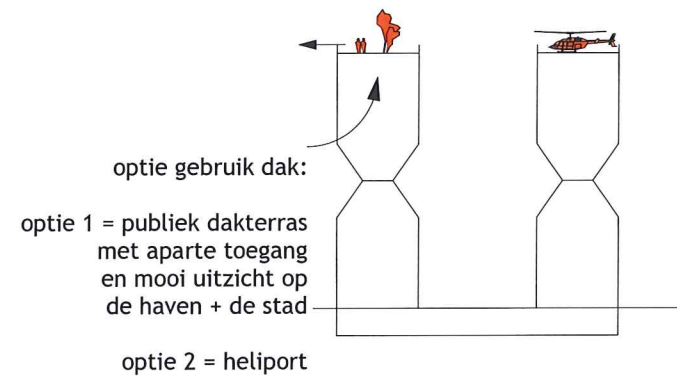
FLEXIBILITEIT

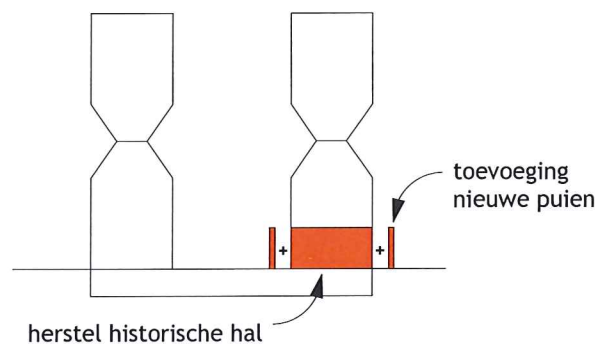
AANPASSING ZOLDER KANTOORFUNCTIE

PUBLIJK DAKTERRAS

ENTREE-HAL / EXPOSITIEHAL

Het vakmanschap

Het nieuwbouw deel, het head- quater...

Vakmanschap kan je ontdekken op vele niveau's in dit project. Ten eerste is de **constructie** van een bijzonder aard. De bovenbouw is een volledige staalconstructie met lichte samengestelde vloeren. Een geïntegreerde brugconstructie leidt de krachten af naar de vier hoeken van het gebouw waar de lasten op merkwaardig weinig kolommen worden overgedragen naar de fundering die met een 'groating'- techniek kunnen gerealiseerd worden in het gebouw (met klein materieel). De "brug"-constructie heeft vele voordelen. In het bijzonder naar prefabricatie, eigengewicht, montage, kostprijs... enz.

Door te kiezen voor een stapeling wordt de **voetprint** van het gebouw niet vergroot. Dit heeft een belangrijk voordeel in kostprijs en in fasering. Er kan een kleinere parking gerealiseerd worden zonder het publiek karakter van het plein aan te tasten en de omgevingsaanleg is onmiddellijk definitief. Je kan op het plein nog een kleine horeca ruimte voorzien, een aanlegplaats voor havencruises realiseren, een havenfestival organiseren.....

De **faseerbaarheid** wordt mogelijk gemaakt door te kiezen voor een lichte constructie en de prefabricatie methode. Het volume zoals getoond op de maquette is inclusief de tweede uitbreiding. Bijgaande schema's tonen de "groei" van het gebouw.

De constructie als "brug" heeft als belangrijk voordeel dat de **dimensies van het staal beperkter** zijn dan met een "tafel"-constructie en dus ook de kostprijs beïnvloedt op positieve wijze.

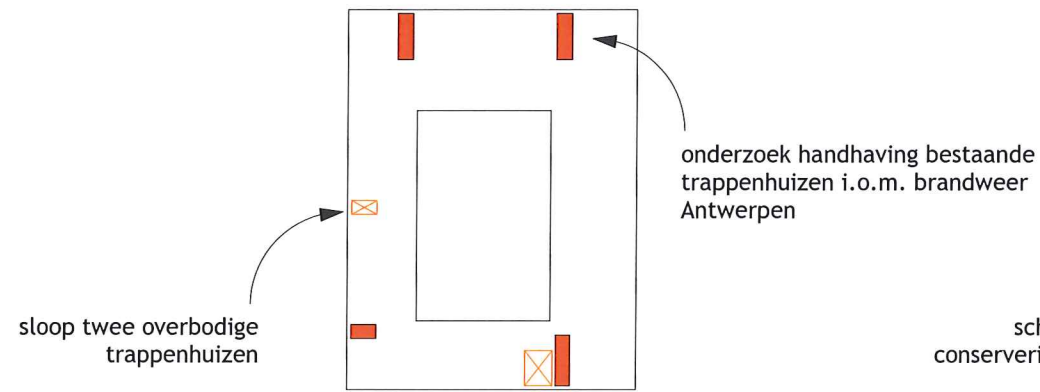
De technologie van de **tweede huid**, zoals hier toegepast, heeft belangrijke voordelen. Het is een open gevel die als een zonwerende screen met wisselende mazen (omwille van de doorzichtbaarheid) voor de glazen gevel hangt. De achterliggende gevel is een glasgevel met de hoogste kwaliteitseisen. (type: "heat mirror") De onderhoud-baarheid van de gevel is eenvoudig. De looproosters geven toegang tot alle glasvlakken. Het schuine deel wordt minder belast met vuil en kan bovendien met een hoogtewerker van op maaiveld bereikt worden. Een wordt beperkt en speelt zo in op de beperkte massa van het gebouw. De dubbele gevel bewerkstelligt het schouweffect en zorgt voor een lagere temperatuurbelasting van de gevel.

Op niveau van **belevingskwaliteit** zijn er meerdere verrassende situaties. Op niveau 5 bevindt zich het schoon-verdiep met het schuine raam, op niveau 8 het omsloten terras. Het dak laat toe een **panoramisch terras (360°)** te realiseren en een heli-haven aan te leggen. Het open bovendeel met hellende plafonds, het meer gesloten monument met zijn hoge vrije ruimten. Ook in de gevel benadering, het renaissance schema dat gerecupereerd wordt aan de buitenzijde, de verrassende verticale tuin aan de koerszijde....

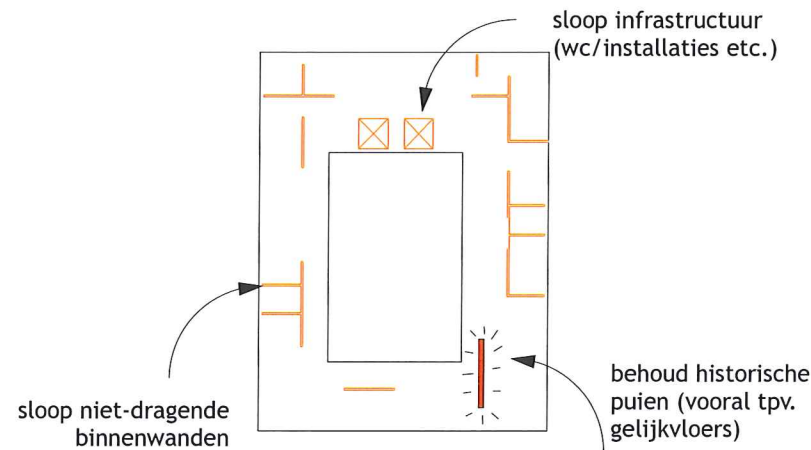

INGREPEN IN HET BESTAANDE GEBOUW

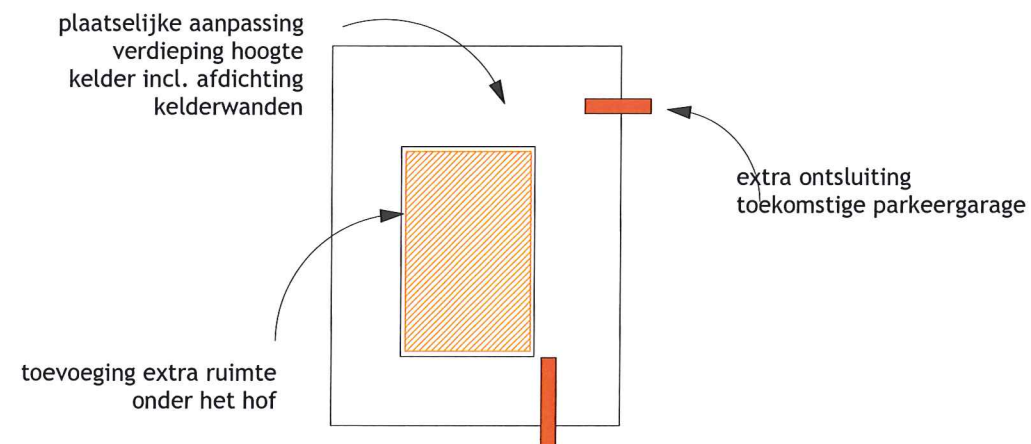
SLOOP TRAPPENHUIZEN

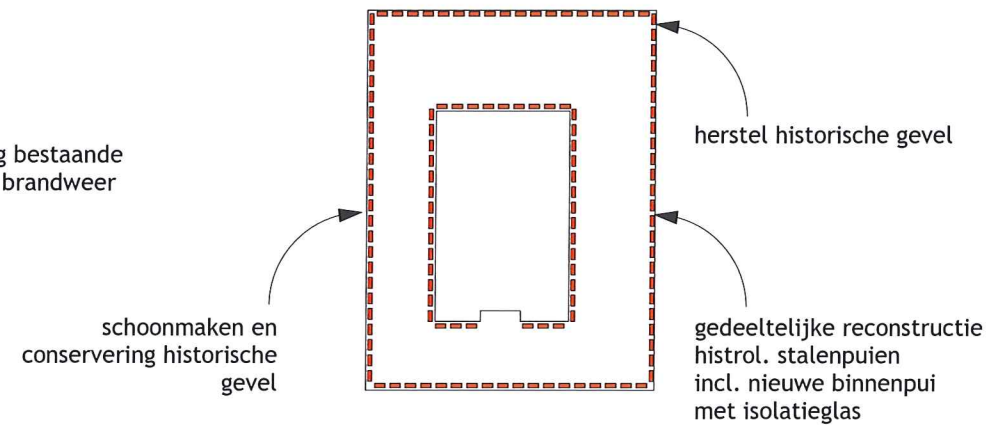
SLOOP INTERIEUR

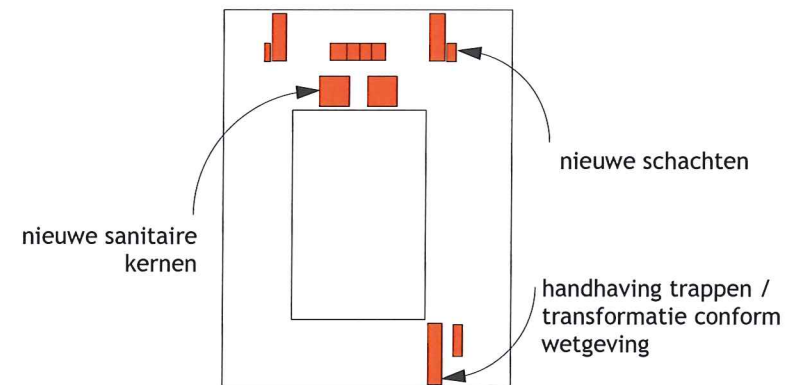
TRANSFORMATIE KELDER

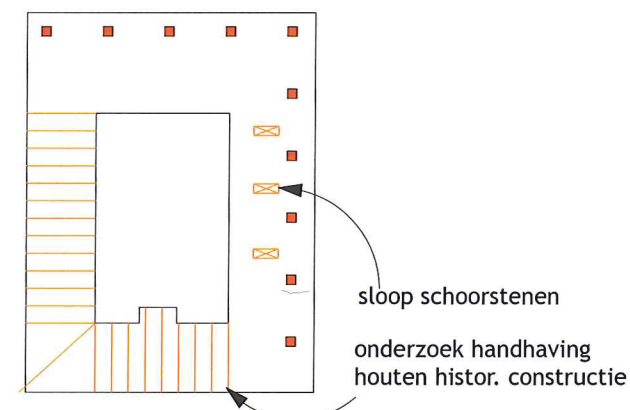
TRANSFORMATIE GEVEL

NIEUWE INFRASTRUCTUUR

TRANSFORMATIE DAK

Engagement, maatschappelijk verankerd.

Het gebouw moet straks geliefd worden door de Antwerpenaar, hij moet het in zijn hart sluiten.

Wij trachten op meerdere niveau's die maatschappelijke verankering te verwezenlijken. Het **grote architecturale gebaar** is er daar uiteraard één van, maar ook op het niveau van **fysische toegankelijkheid** is er goed gestudeerd, geen moeilijke hellende vlakken, geen drempels, goede lichtkwaliteit, een ruime entree..... Ook het begrip **toegankelijkheid "senso lato"** speelt een rol. Het gebouw blijft herkenbaar, het bouwt voort op iets gekend, het bevestigt.

Er is een engagement om een zeer **duurzaam** gebouw te ontwikkelen waar met respect voor een **natuurlijk klimaat** op vlak van licht- en luchtkwaliteit wordt omgegaan. De **duurzaamheidsmeter** die is toegevoegd illustreert en bevestigt het engagement. We betrachten met het architecturaal concept vooreerst een aangename werk- en verblijfsfeer te creëren ... tenslotte maken we het voor **436 eindgebruikers**. De netto werkruimte is ongeveer 11,07 m² per persoon in een concept met gesloten kantoren en 14,66m² per persoon voor een concept met open werkplekken.)

In het bijzonder werd aandacht gegeven aan de **zuinigheid van het materiaalgebruik**. Het ontwerpteam wil hiermee expliciet het duurzaamheidskarakter onderlijnen.

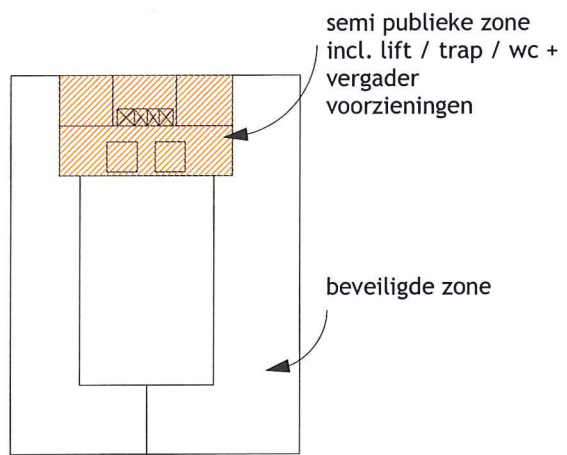
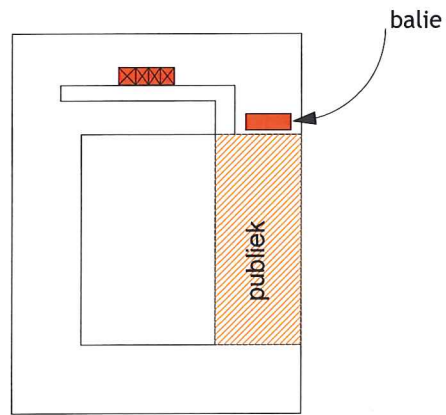
Zoals in de inleiding vermeld, je kan in dit gebouw vele verhalen projecteren. Projecties van **allerlei metaforen** die met de stad, de haven, de zee, ...enz. te maken hebben. Het is niet te expliciet in zijn metaforische waarde, de Antwerpenaar kan zijn eigen verhaal schrijven.

Wat tenslotte nog bijzonder heeft geprikkeld:

Goede gebouwen spreken vanuit zichzelf, vanuit hun innerlijke kracht, ze hebben geen opsmuk nodig daarom: *"....Dit gebouw moet niet de uitdrukking worden van hoe de buitenwereld architectuur percipiëert anno 2008, een soort demonstratie opdracht. Dit gebouw moet de creatie zijn van een plek waar de haven zich de wereld toe-eigent, met als voorwaarde: handel drijven...."*

INGREPEN IN HET BESTAANDE GEBOUW

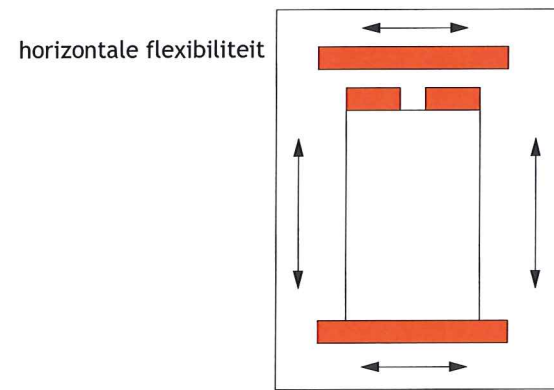
TOEGANG CONTROLE / VEILIGHEID

VERDIEPING

TOEVOEGING VANWEGE HET NIEUWE VOLUME

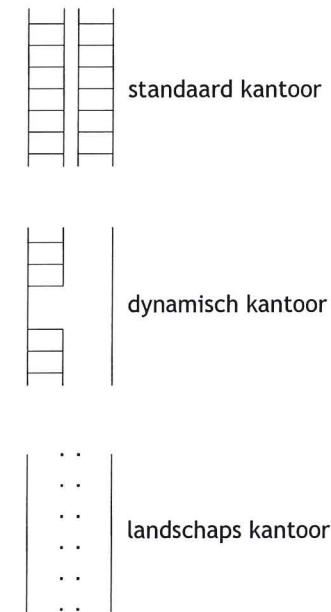
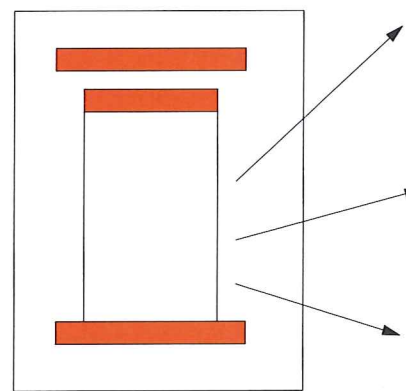
FLEXIBILITEIT

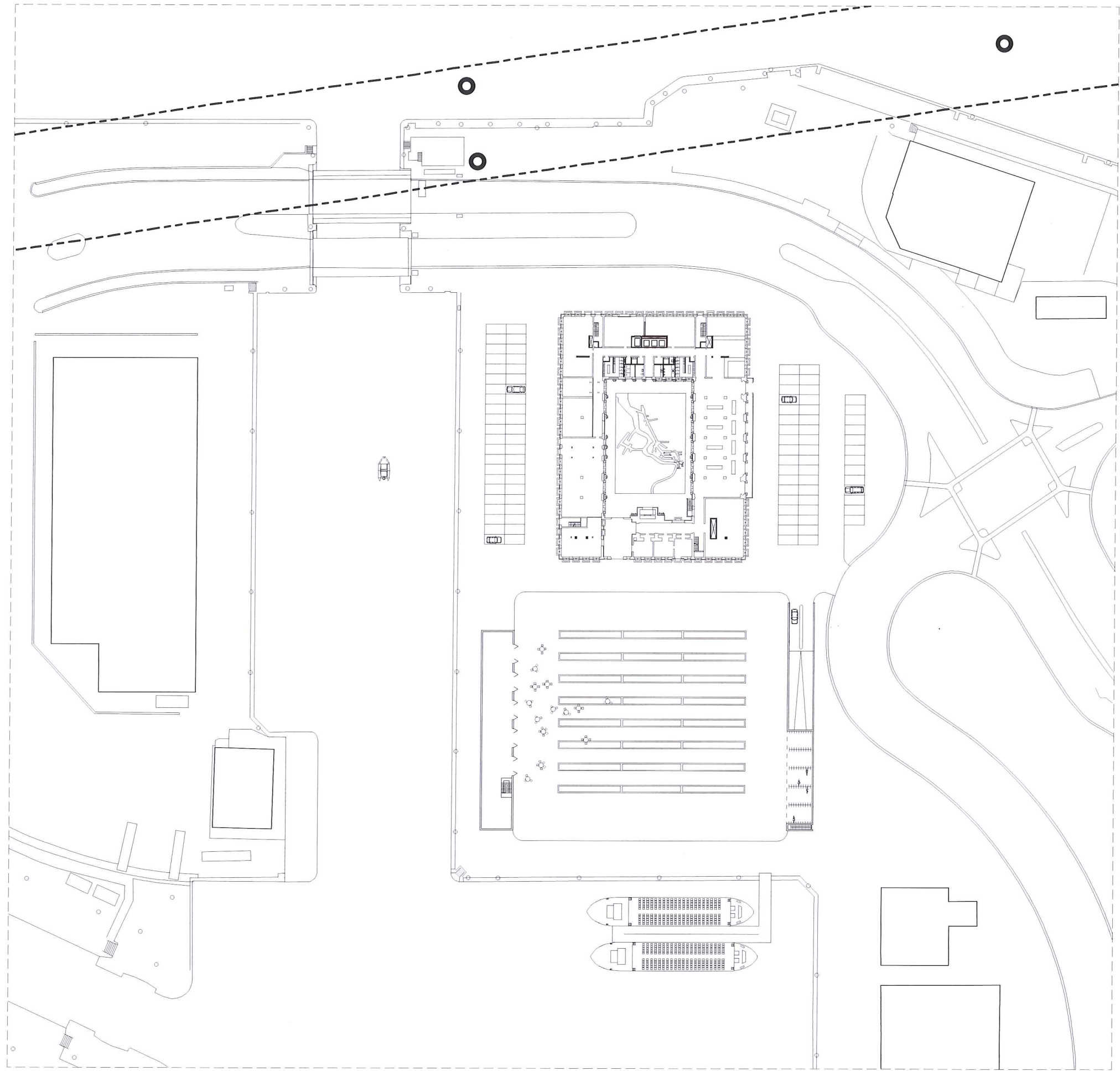
PUBLIEK DAKTERRAS

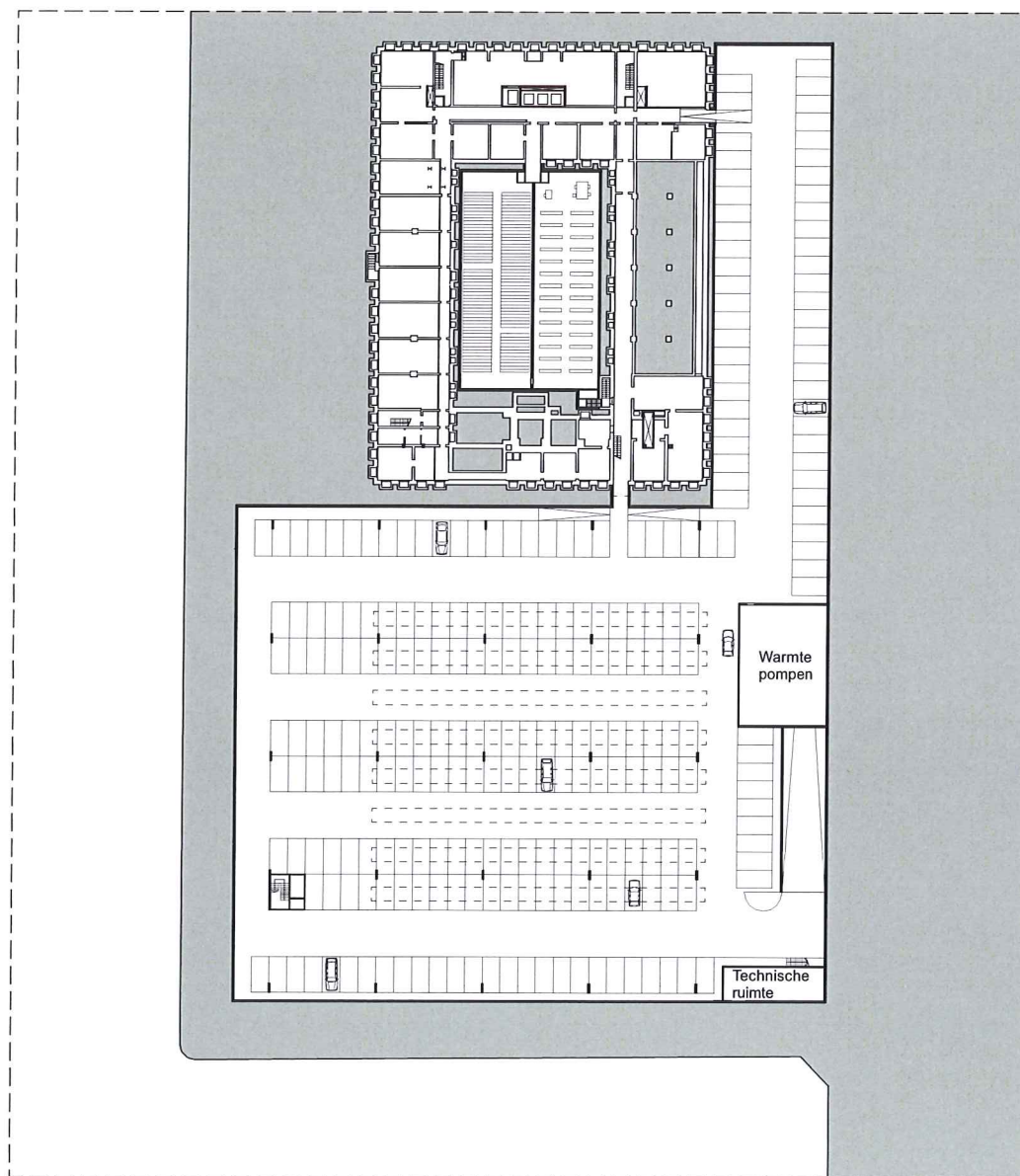
FLEXIBEL KANORCONCEPT

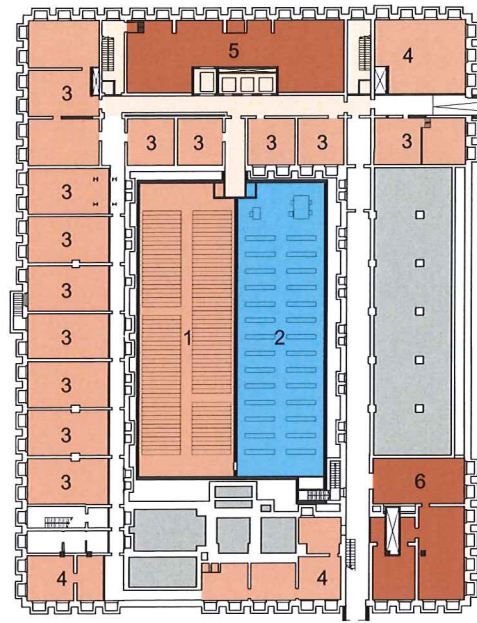

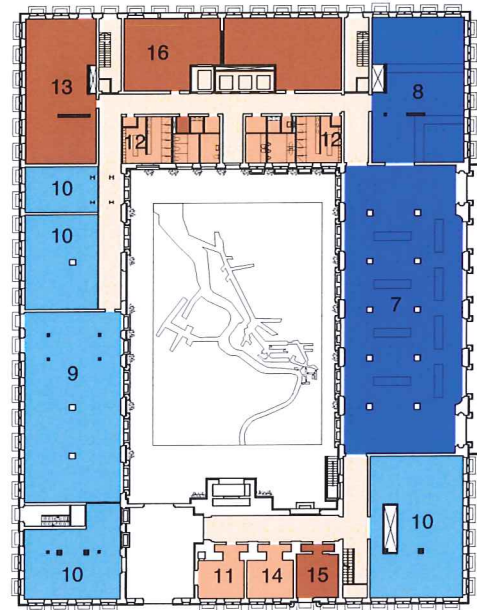

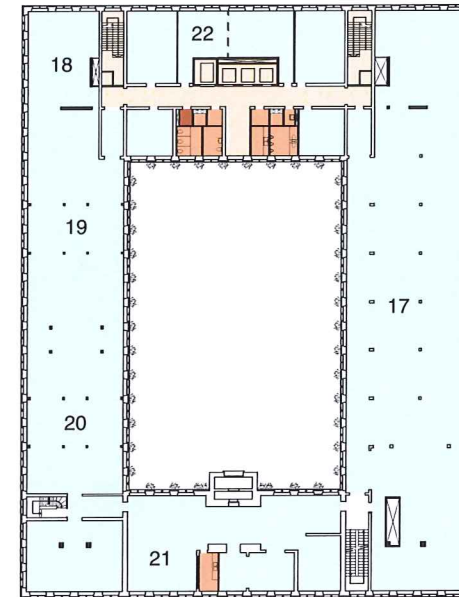

- KELDER**
 1 Central archief
 2 Documentatie centrum
 3 Afdeling rol- / plan archief
 4 Berging
 5 Afval behandeling
 6 Technische ruimte

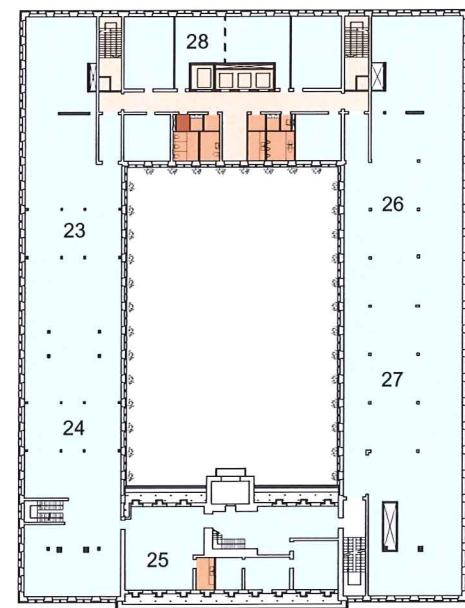

- BEGANE GROND**
 7 Expo ruimte
 8 Onthal en loketten
 9 Auditorium
 10 Les- / pc lokaal
 11 E.H.B.O.
 12 Douche
 13 Telecommunicatie technischeruimte en noodstroomagregaat
 14 Strijkdienst
 15 Technische ruimte
 16 Laad- en los ruimte

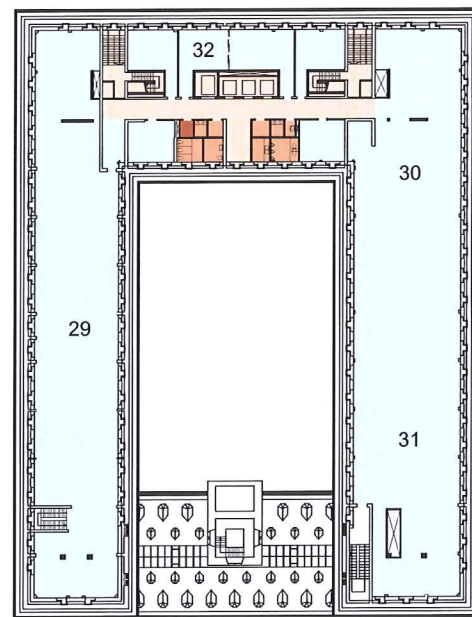

- 1e VERDIEPING**
 17 Financiële dienst
 18 Logistieke cel
 19 S/INF
 20 Bruggen en sluizen
 21 Servicebedrijven
 22 Vergaderruimte

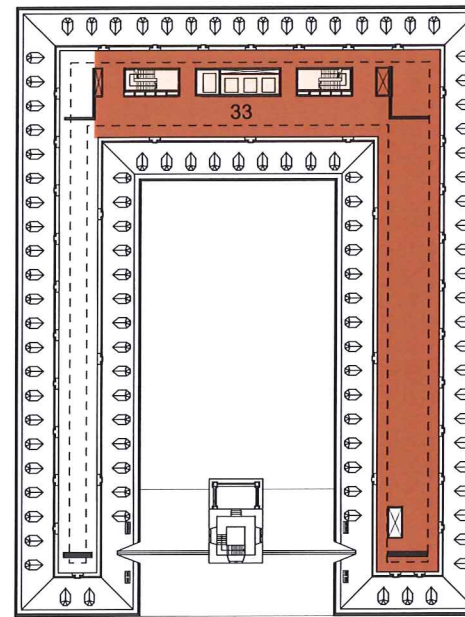
- Openbaar ruimte
- Semiopenbaar ruimte
- Kantoor
- Bedrijfsrestaurant
- Circulatie inclusief bezoekers
- Voorzieningen
- Archief / berging
- Technische ruimte
- Dakterras

- 2e VERDIEPING**
 23 Personeelsdienst
 24 Interne dienst voor preventie en bescherming op het werk
 25 Juridische dienst
 26 Financiële dienst
 27 Interne audit
 28 Vergaderruimte

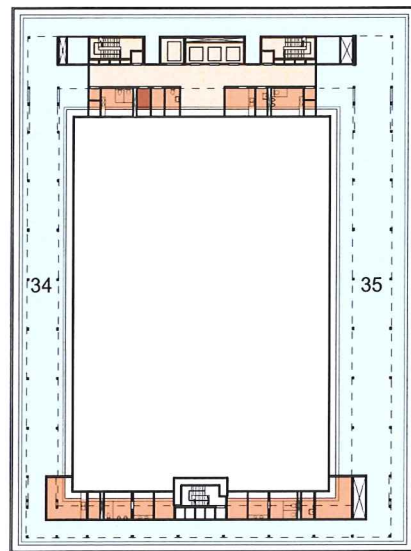

- 3e VERDIEPING**
 29 Amaris
 30 APEC
 31 Centrale tekenbureau
 32 Vergaderruimte

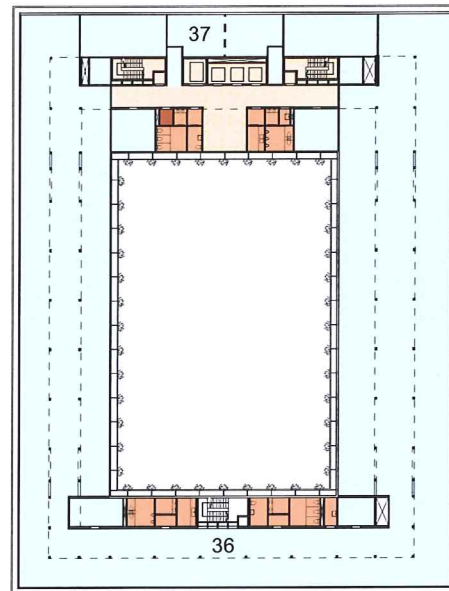

- 4e VERDIEPING**
 33 Technische Ruimte

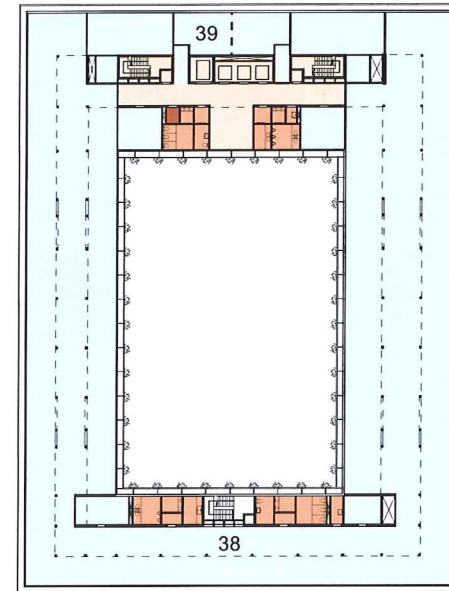

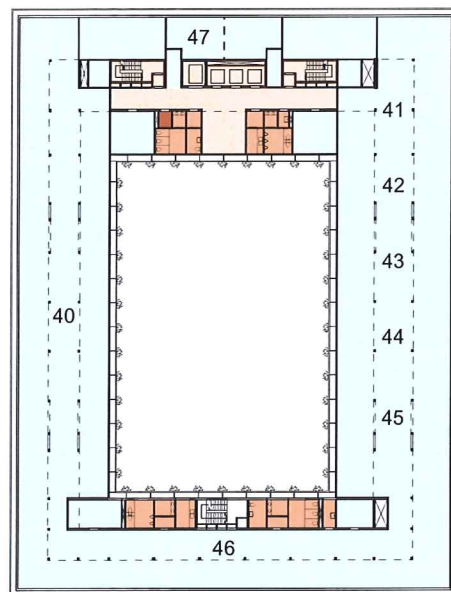
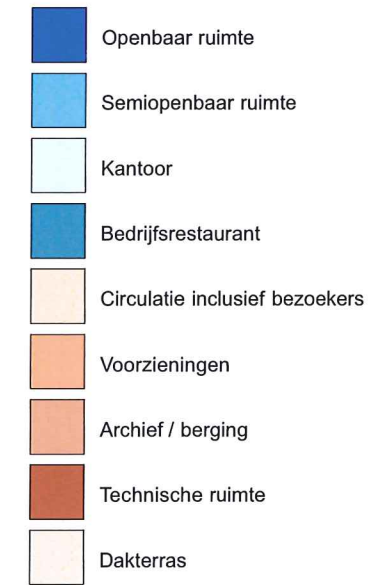
5e VERDIEPING
34 Havenkapteindienst
35 Secetariaat

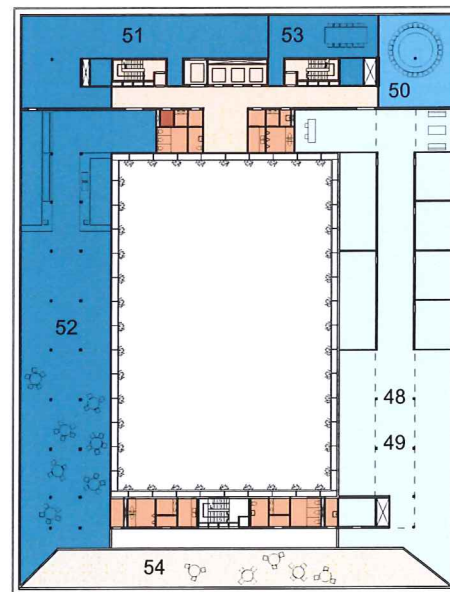
6e VERDIEPING
36 Fase 2 uitbreiding
37 Vergaderruimte

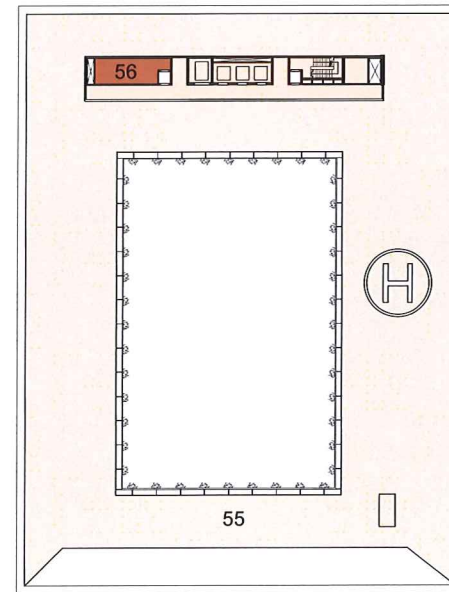
7e VERDIEPING
38 Fase 2 uitbreiding
39 Vergaderruimte

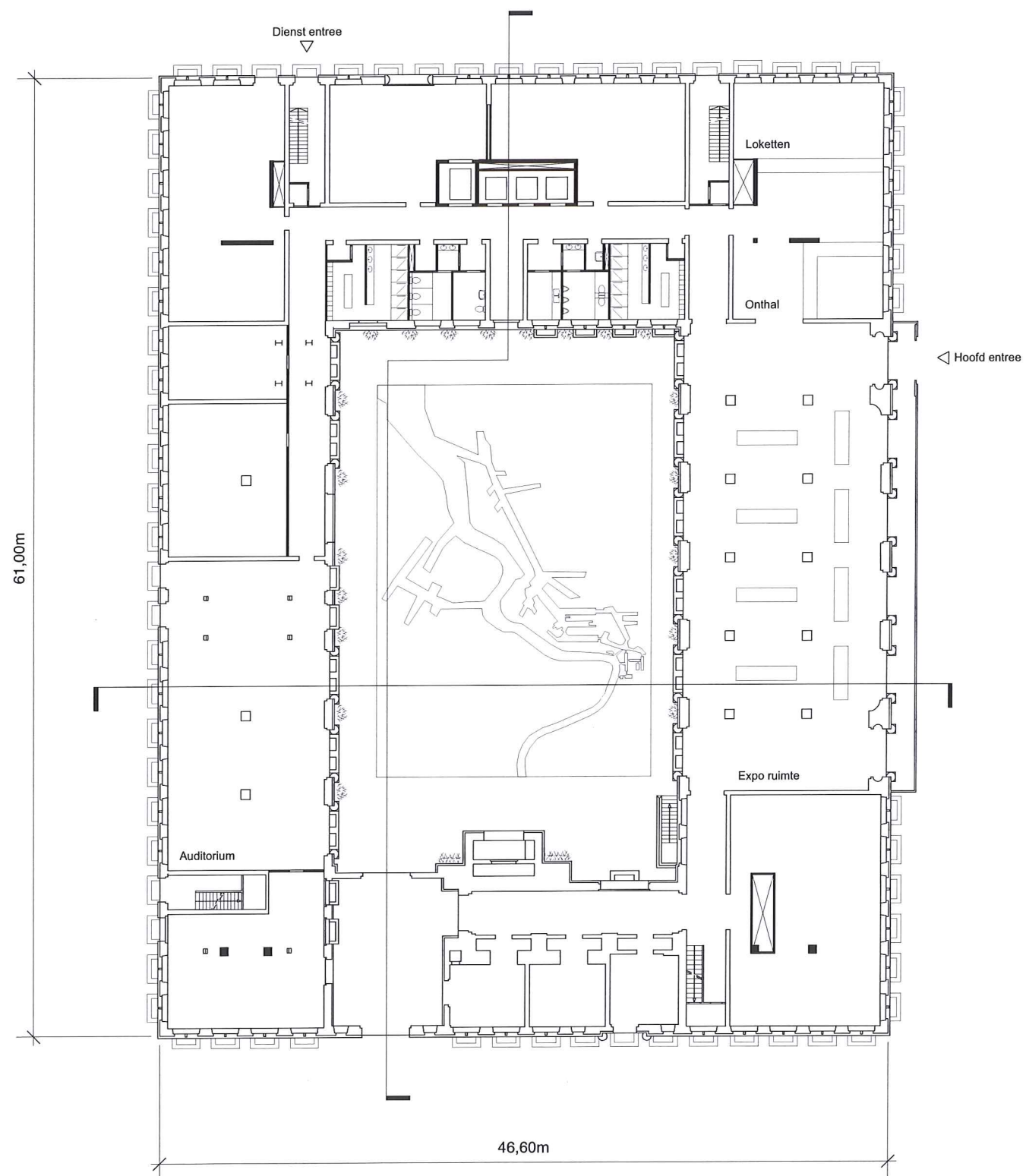
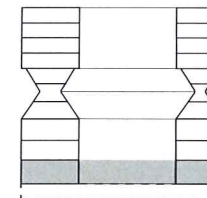
8e VERDIEPING
40 Infrastructuur diensten
41 Beleidsondersteuning
42 Studiedienst
43 Communicatie
44 Marketing, promotie & commerciële relaties
45 Dienst patrimonium
46 Administratie overheidsopdrachten
47 Vergaderruimte

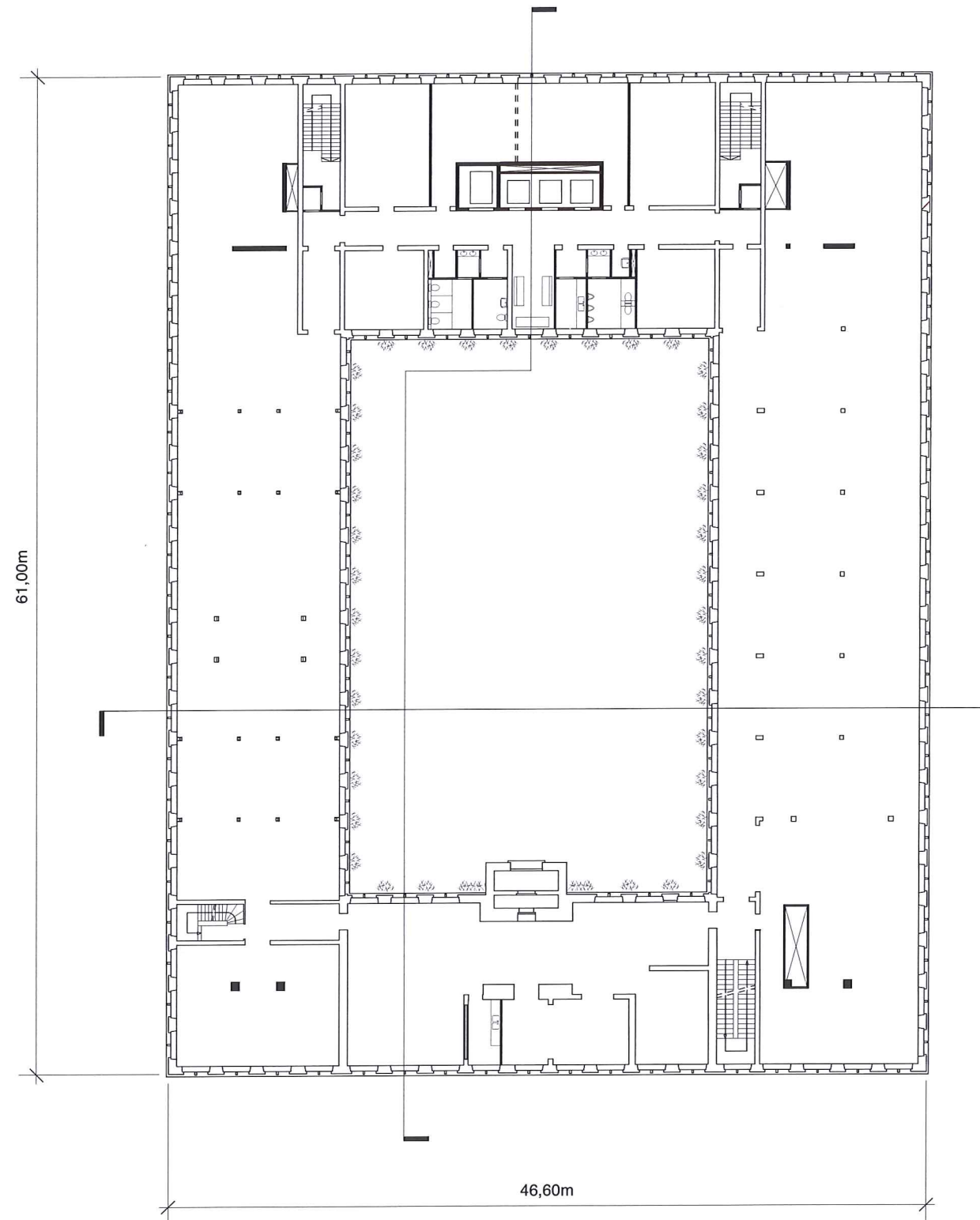
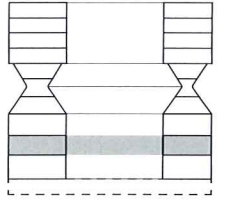
9e VERDIEPING
48 Kabinet havenscheper
49 Algemeen directie
50 Vergaderzaal raad van bestuur, directie comité
51 Keuken
52 Eetruimte
53 VIP eetruimte
54 Buiten eetruimte

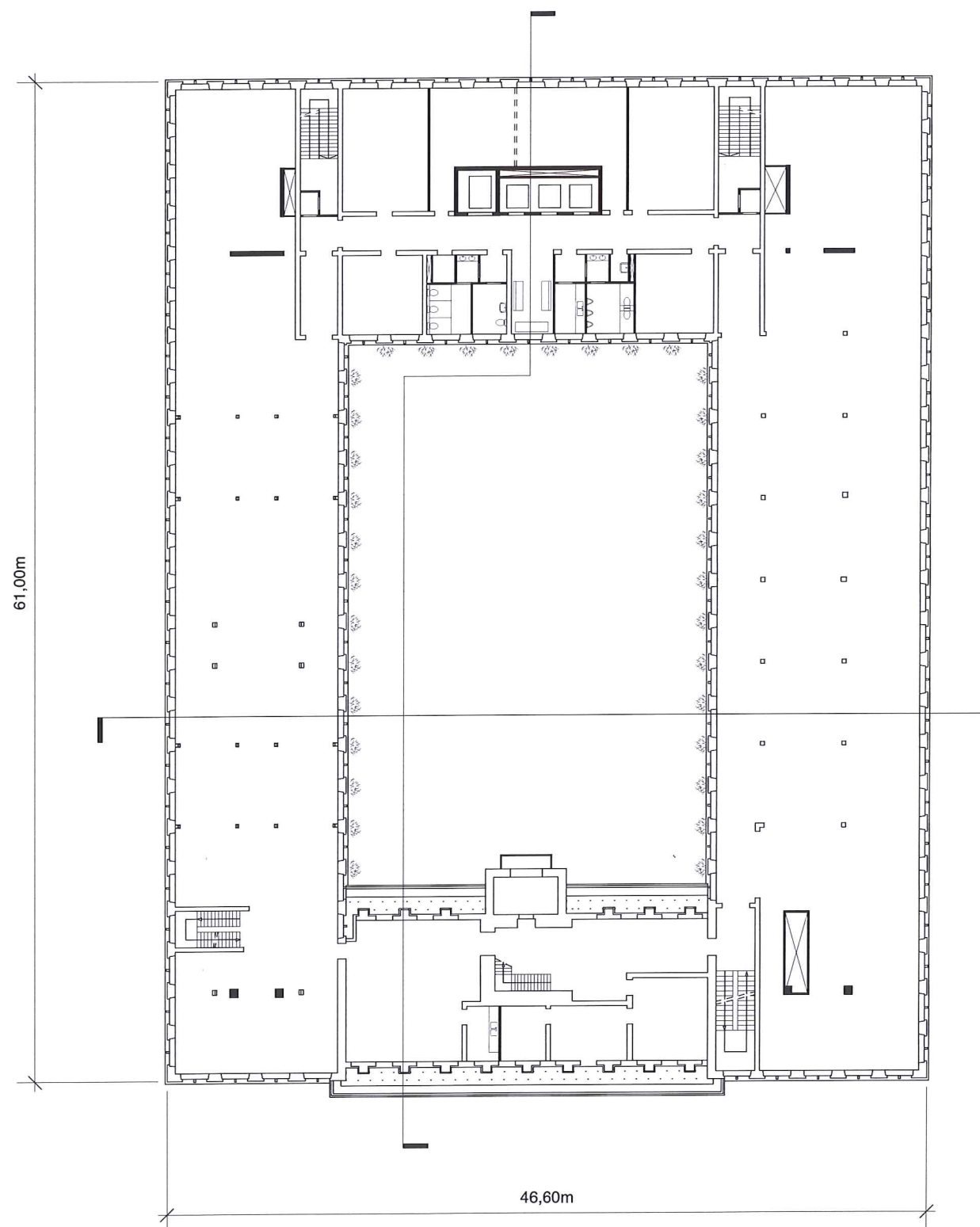
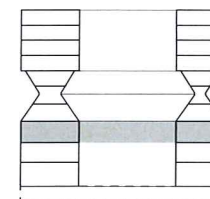
DAK
55 Dak terras
56 Technische ruimte

Gelijkvloers (+0,00m)

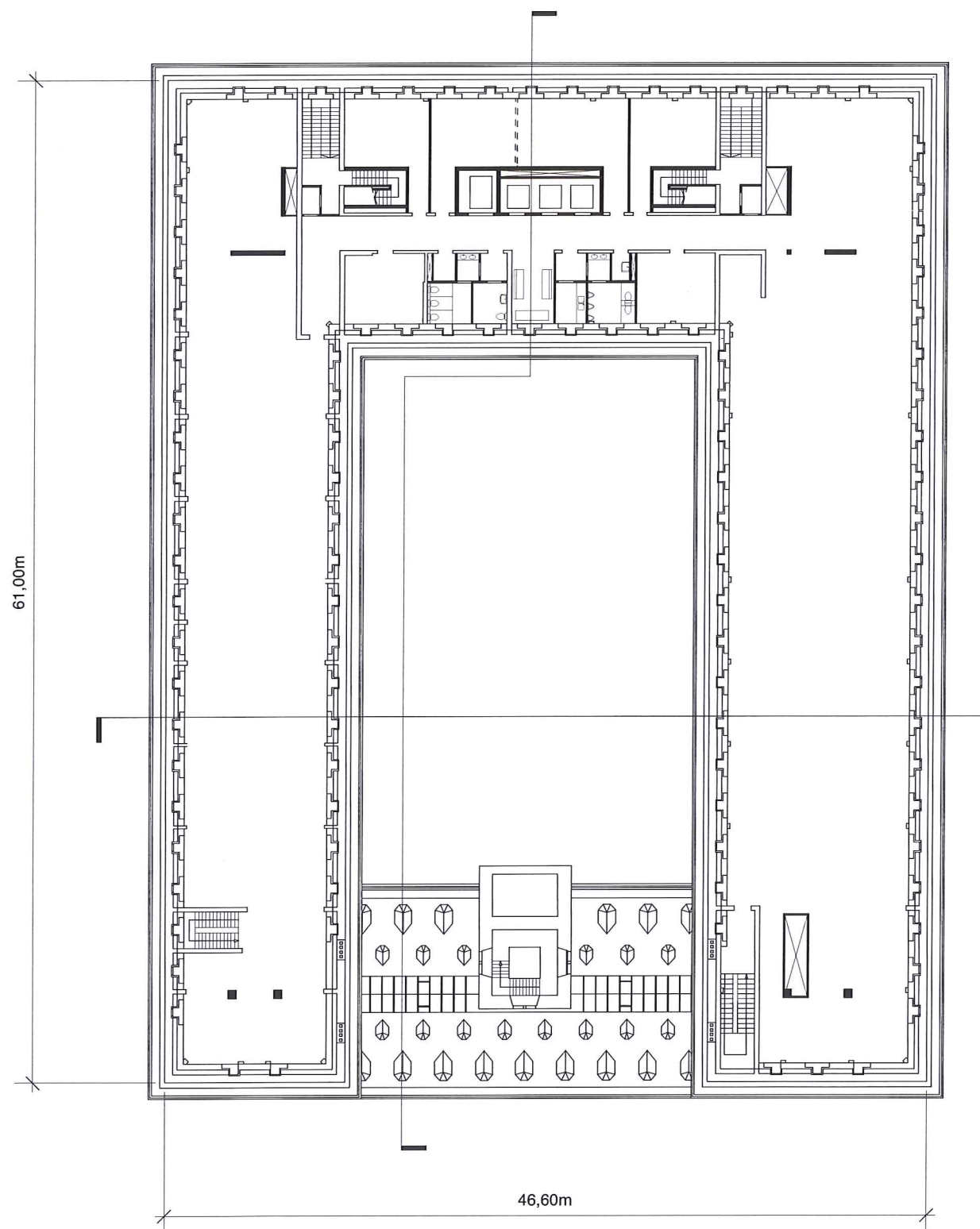
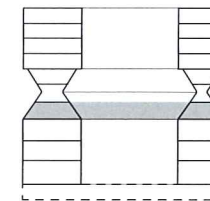

1e verdieping (+5,66m)

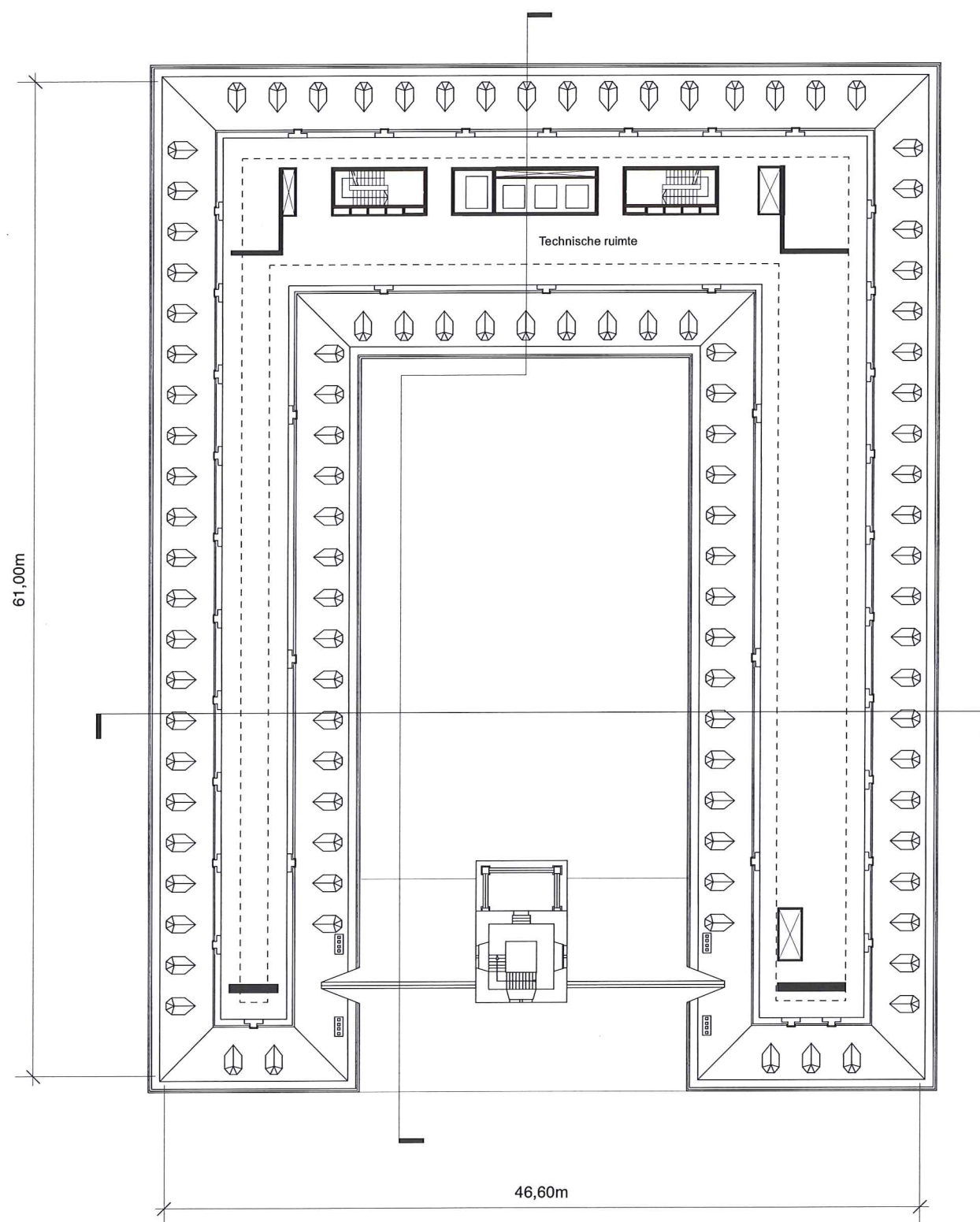
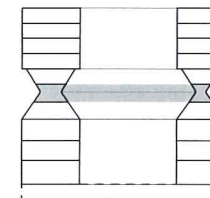

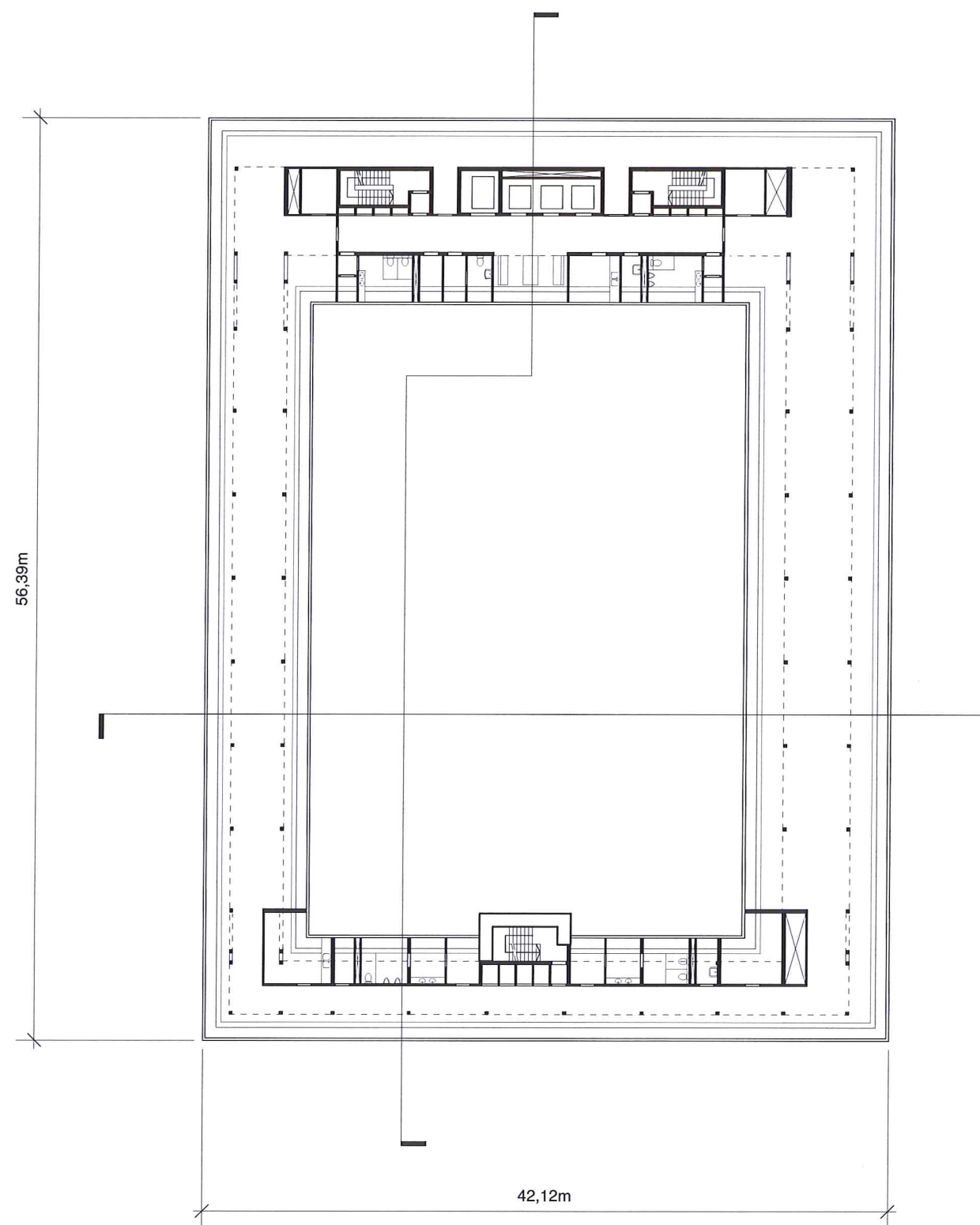
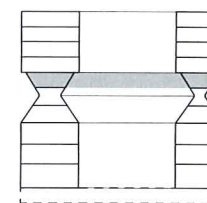
2e verdieping (+10,07m)

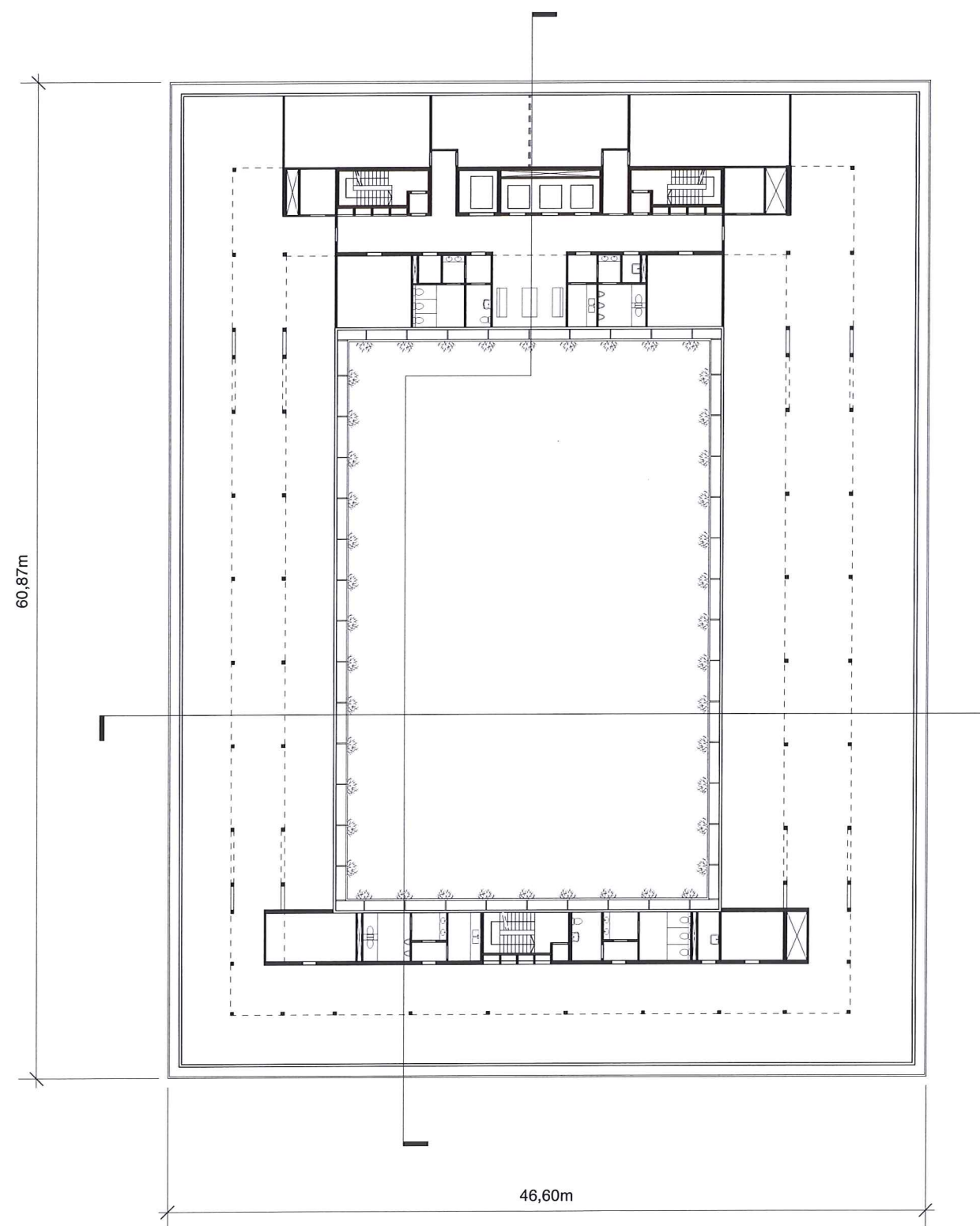
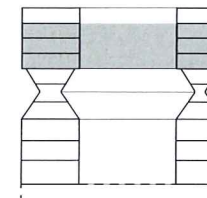

3e verdieping (+14,80m)

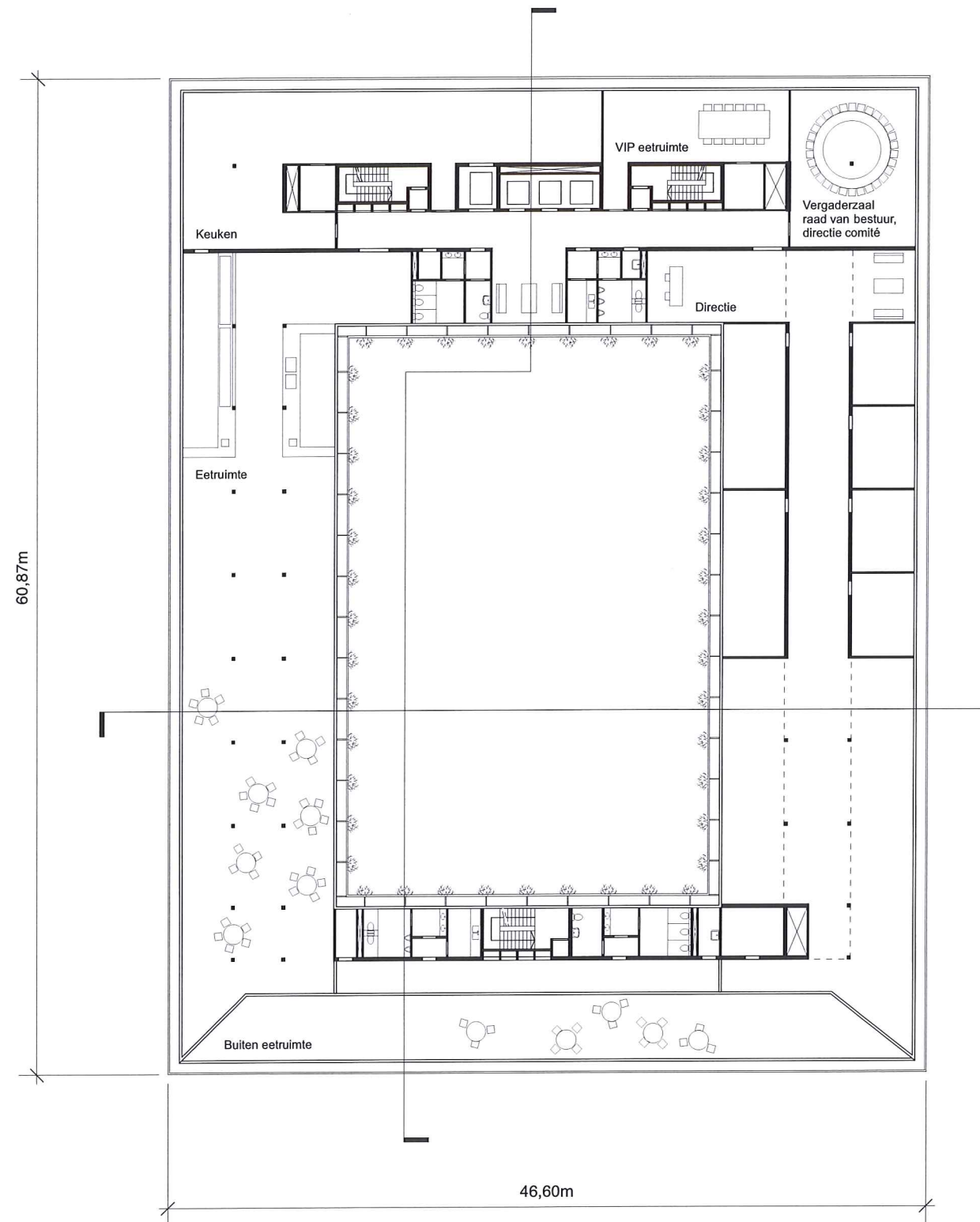
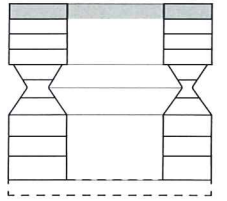

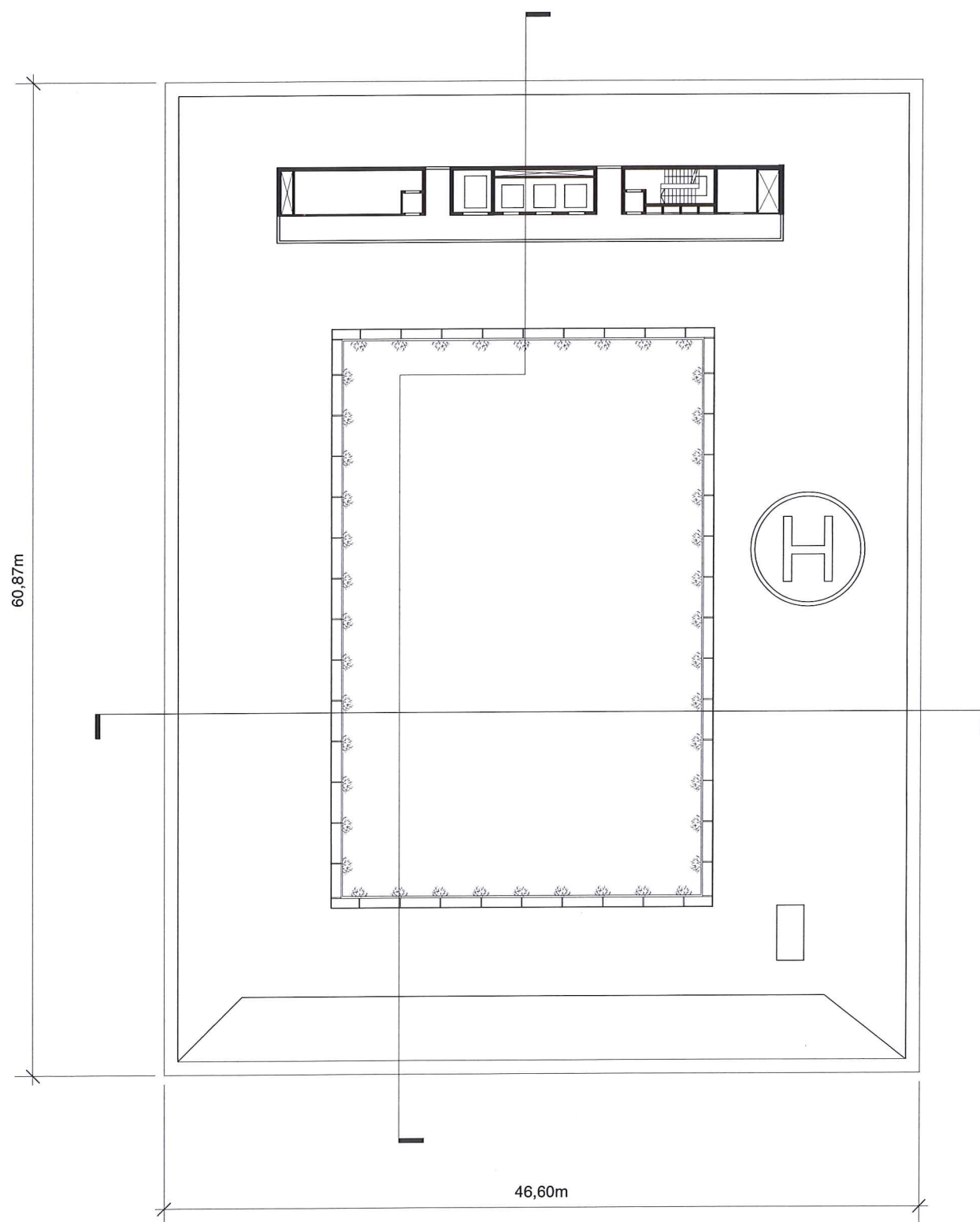
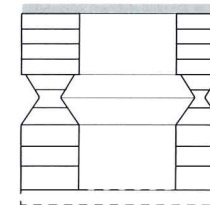

5e verdieping (+23,55m)

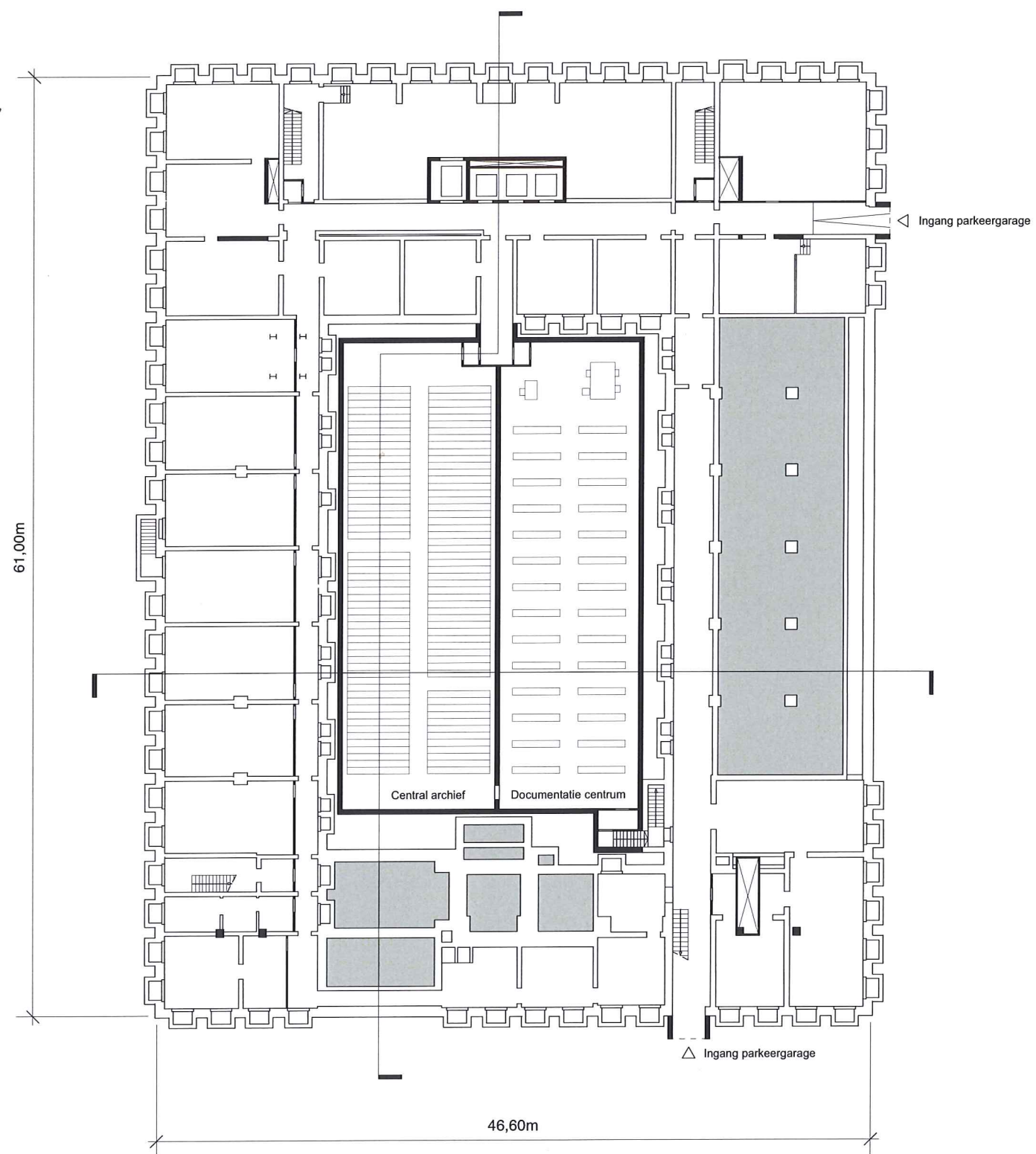
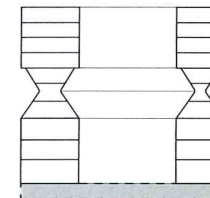
6e t/m 8e verdiepingen (+27,05 +30,55m +34,05m)

Dak (+41,05m)

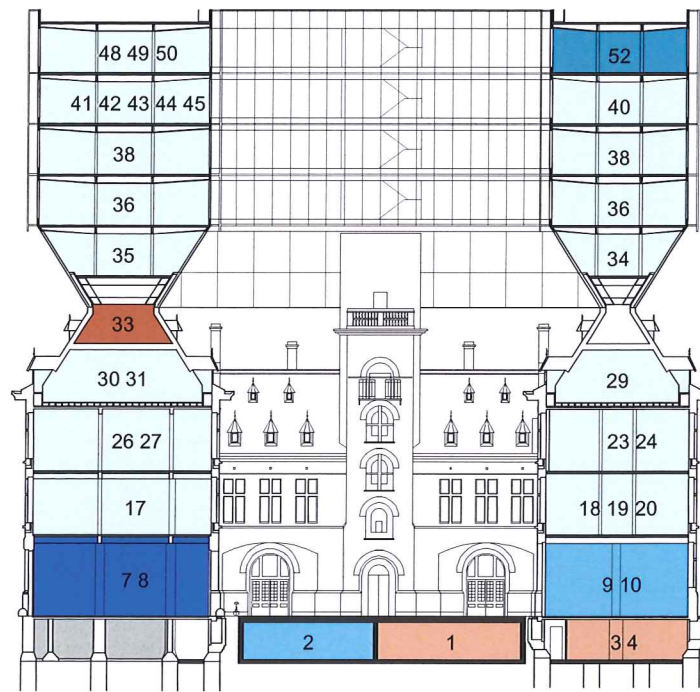

Kelder (-3,00m)

- Openbaar ruimte
- Semiopenbaar ruimte
- Kantoor
- Bedrijfsrestaurant
- Circulatie inclusief bezoekers
- Voorzieningen
- Archief / berging
- Technische ruimte
- Dakterras

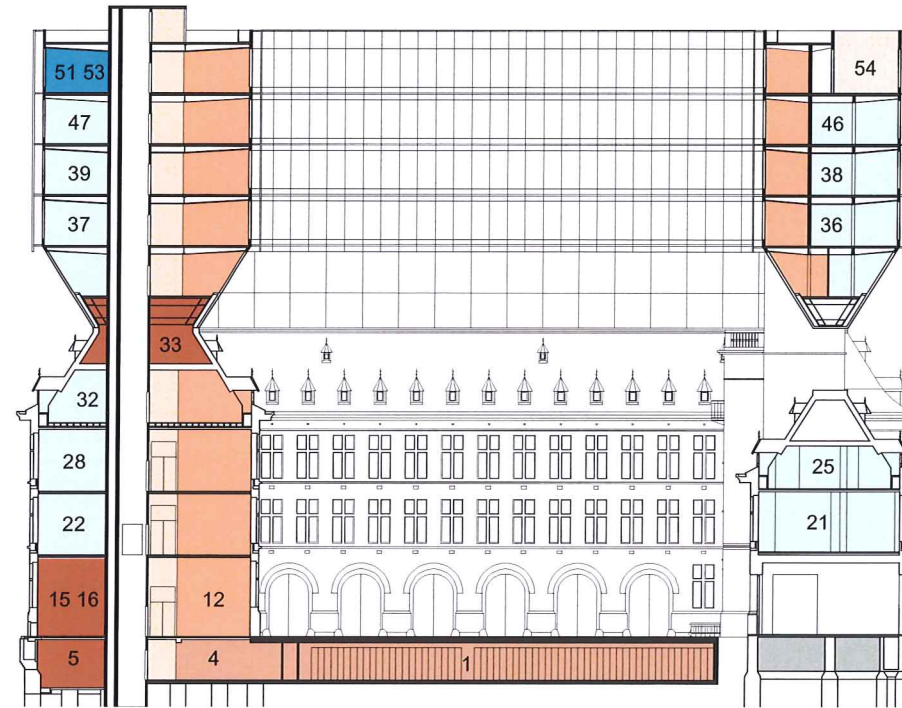

OOSTELIJKE VLEUGEL

- 2 Documentatie centrum
- 7 Expo ruimte
- 8 Onthal en loketten
- 17 Financiële dienst
- 26 Financiële dienst
- 27 Interne audit
- 30 APEC
- 31 Centrale tekenbureau
- 33 Technische ruimte
- 35 Secetariaat
- 36 Fase 2 uitbreiding
- 38 Fase 2 uitbreiding
- 41 Beleidingsondersteuning
- 42 Studiedienst
- 43 Communicatie
- 44 Marketing, promotie & commerciële relaties
- 45 Dienst patrimonium
- 48 Kabinet havenschepen
- 49 Algemeen directie
- 50 Vergaderzaal raad van bestuur, directie comité

WESTELIJKE VLEUGEL

- 1 Central archief
- 3 Afdeling rol / plan archief
- 4 Berging
- 9 Auditorium
- 10 Les- en pc lokaal
- 18 Logistieke cel
- 19 S/INF
- 20 Bruggen en sluzen
- 23 Personeelsdienst
- 24 Interne dienst voor preventie en bescherming op het werk
- 29 Amaris
- 34 Havenkapteindienst
- 36 Fase 2 uitbreiding
- 38 Fase 2 uitbreiding
- 40 Infrastructuur diensten
- 42 Milieu afdeling
- 52 Eetruimte

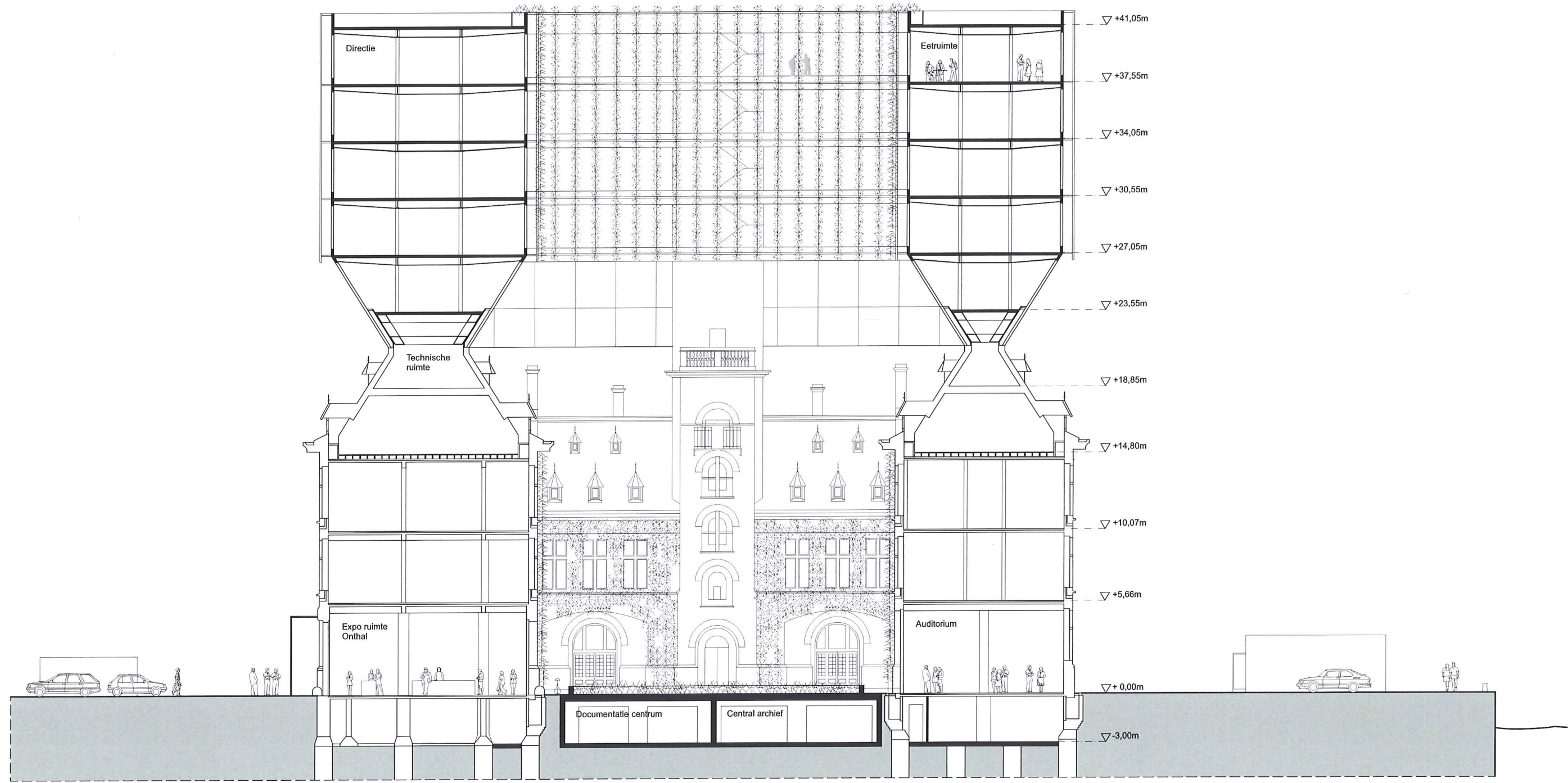
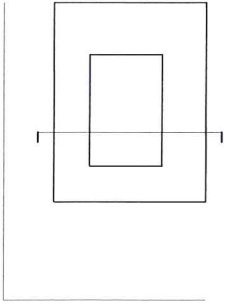
NOORDELIJKE VLEUGEL

- 1 Central archief
- 4 Berging
- 5 Afval behandeling
- 12 Douche
- 15 Technische ruimte
- 16 Laad- en los ruimte
- 22 Vergaderruimte
- 28 Vergaderruimte
- 32 Vergaderruimte
- 33 Technische ruimte
- 37 Vergaderruimte
- 39 Vergaderruimte
- 47 Vergaderruimte
- 51 Keuken
- 53 VIP eetruimte

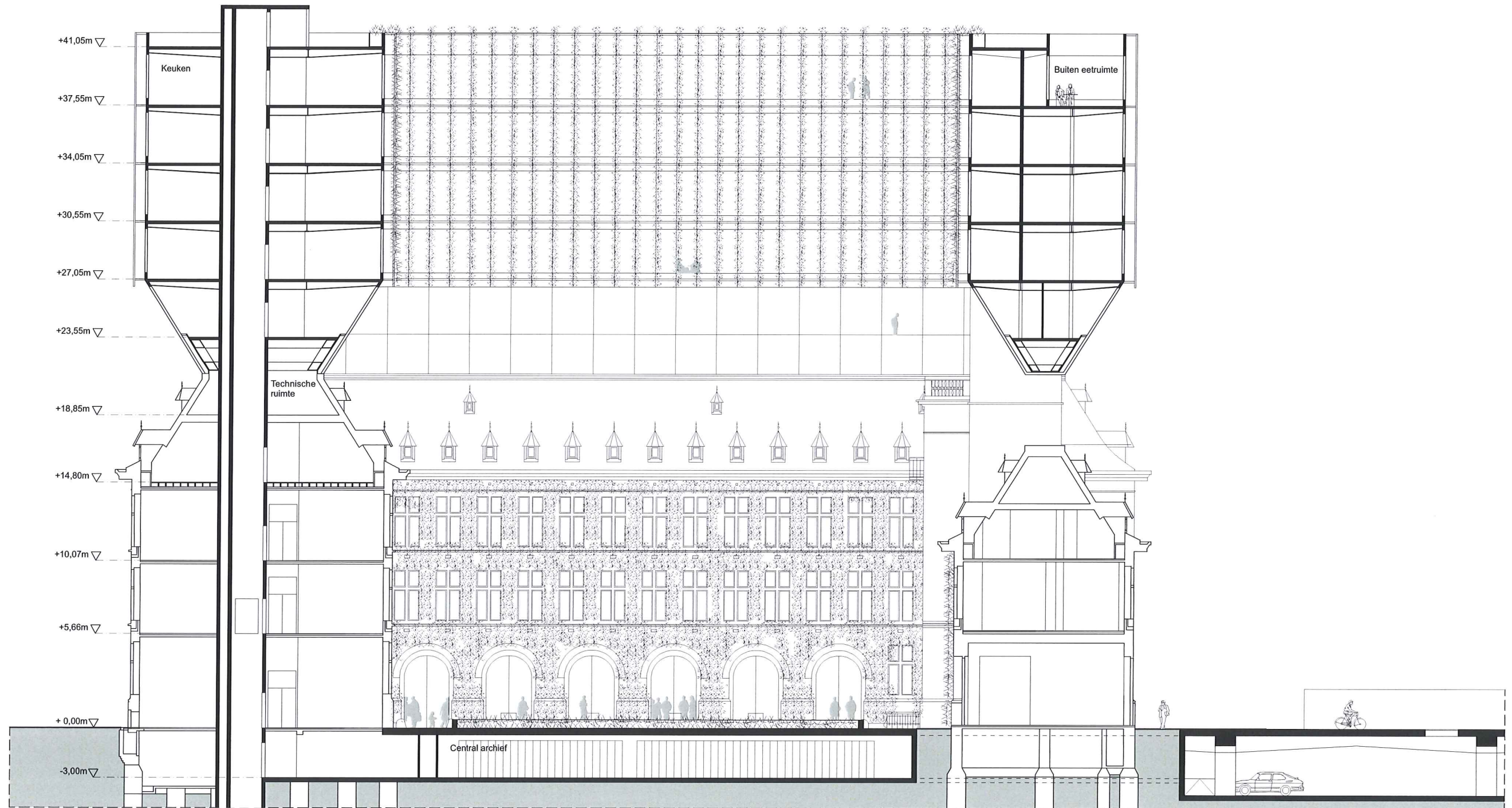
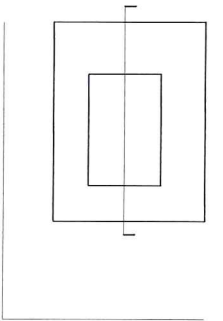
ZUIDELIJKE VLEUGEL

- 21 Servicebedrijven
- 25 Juridische dienst
- 36 Fase 2 uitbreiding
- 38 Fase 2 uitbreiding
- 41 Droge infrastructuur
- 46 Administratie overheidsopdrachten
- 54 Buiten eetruimte

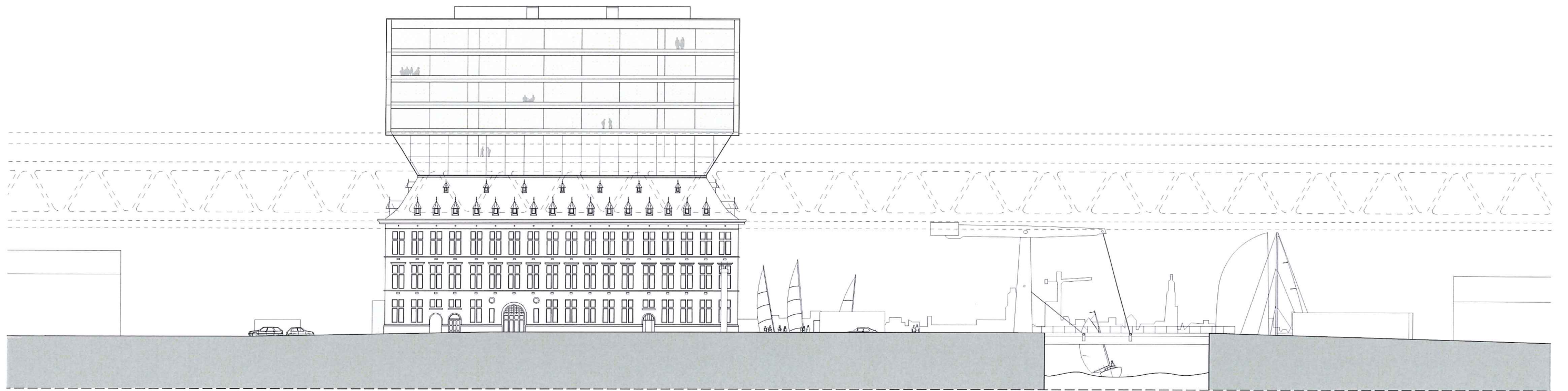
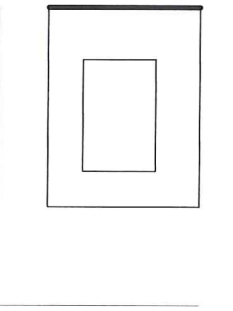

Korte doorsnede 1:250

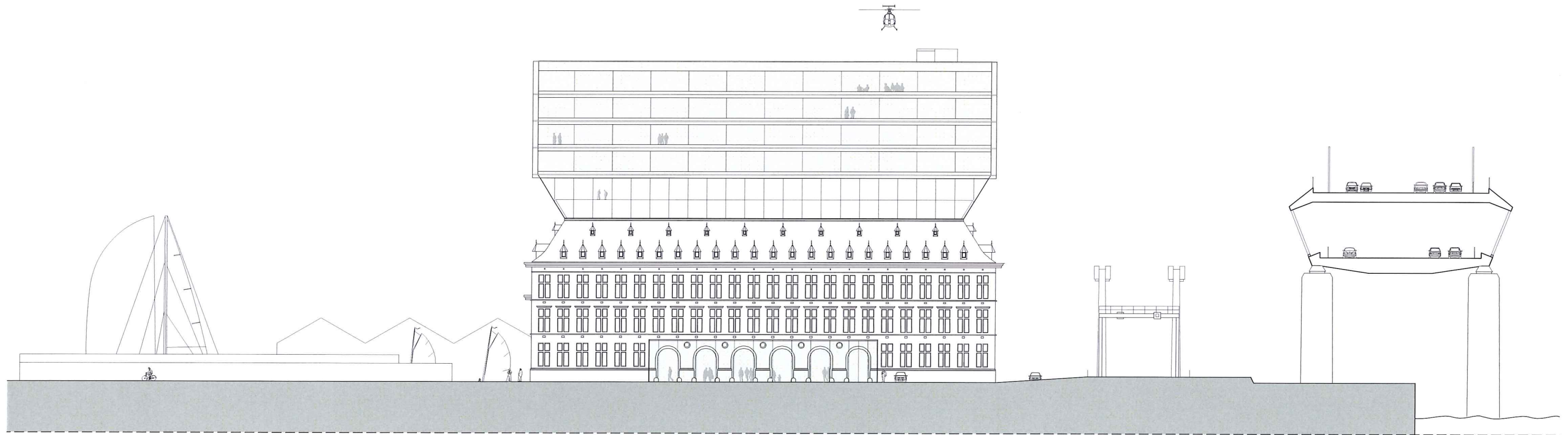
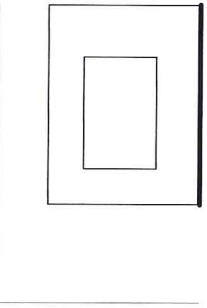

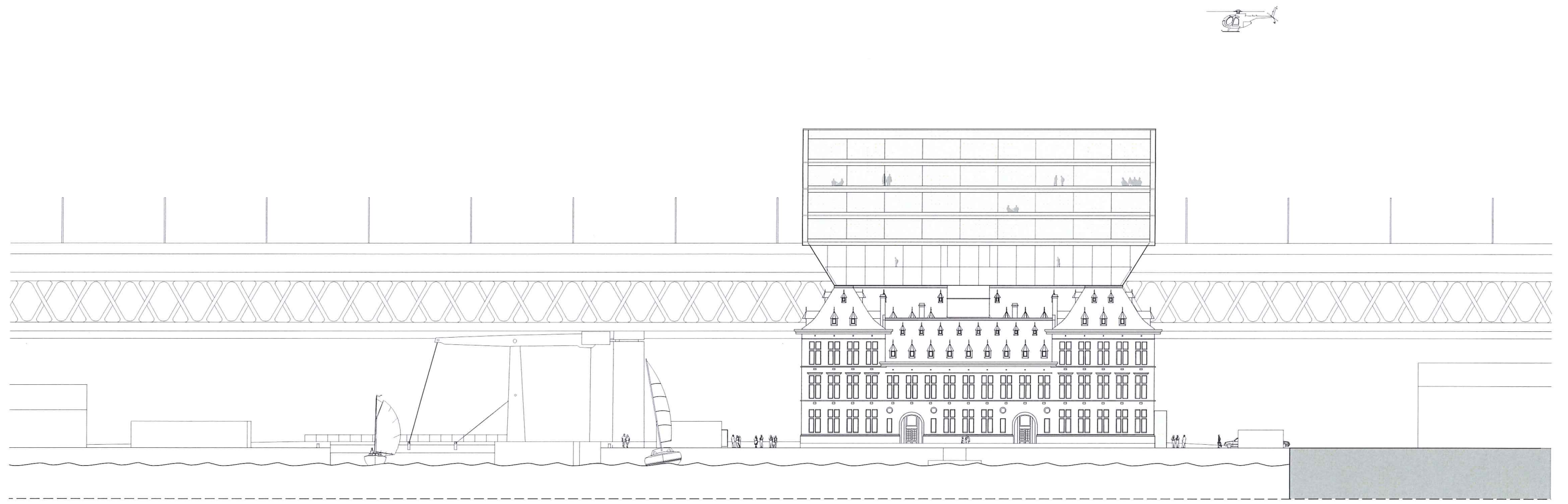
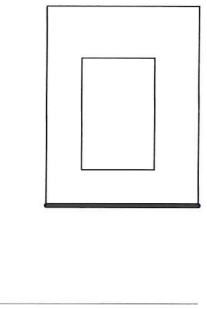

Noordelijke gevel

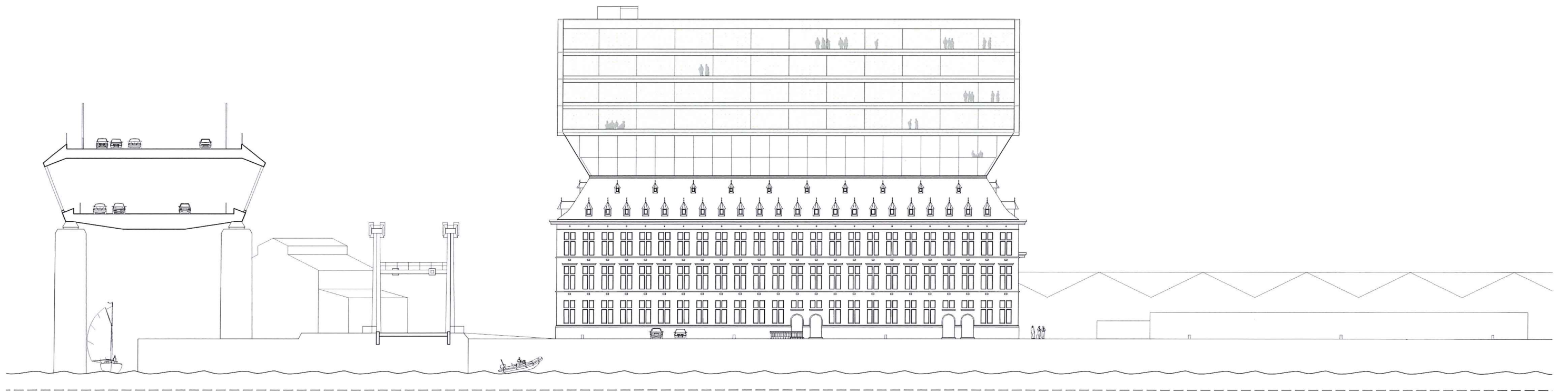
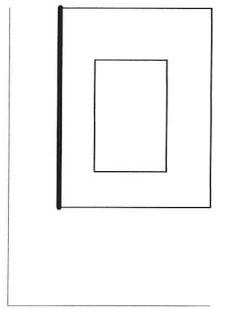

Oostelijke gevel

Zuidelijke gevel

Westelijke gevel

